

ek

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Mar- ton Ernő. Re- dactor responsabil-Felelős szerkesz- tő: Jámbor Ferenc. Administrator delegat si girant responsabil-Felelős igazgató: Schwartz Endre. Proprie- tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. R. de Editura. Registrul publicatiunilor periodice No. 43. Dos. 889. 1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Szombat, június 17. 1939—5699. Sivan 30. XXII. évfolyam, 132. szám.

VILÁG TUKRÁ

Vihar a Csendes óceánon

Minden jel arra mutat, hogy a távolkeleti konfliktus fokozatosan átéli a japán-kínai háború amúgyis hatalmas kereteit és felgöngyölti a Csendes óceán uraimának egész problémáját. A „dinamikus” hatalmak erőteljes offenzívában vannak az összes pontokon, amelyek a világhatalmi kulcsponciókat foglalják magukban. Olaszország — erőteljes német asszisztencia mellett — a Földközi tenger birtokáért küzd, egyelőre a propa- ganda és diplomácia eszközeivel. Japán a Távol-Keleten birkózik immár több mint két éve azokért a területekért és vizekért, amelyek a maga „életterének” tekint és amelyekből — a kínaiak véres leveretése köz- pette — a sárga faj szolidaritása és előjogai nevében kívánja kiszorítani Angliát, Fran- ciaországot és az Egyesült Államokat.

A tiencsini engedmény körül kibőbbit konfliktus csak ürügye és etapja ennek a ja- pán szivóssággal véghezvitt akciónak. A nézeteltérések eredetileg onnan származnak, hogy az engedmény vezetője nem volt haj- landó teljesíteni a japán katonai hatóságok azon követelését, hogy négy terrorizmusjal vádolt kínait szolgáltatassanak ki nekik. Angol részről azt állítják, hogy a követelés indok- olatlan és hogy a vizsgálat eddig még nem igazolta a négy gyanúsított bűnösségét. A japánok ebben a magatartásban újabb bizo- nyítékát látják annak, hogy Anglia Csang- Kay-Sek marsall politikáját támogatja; a japán sajtó fekevesztetten uszít és az enged- ményes területek azonnali birtokbavételeit követeli.

Ezek a nagy kínai ipari centrumok és ki- kötők körül kialakult engedményes területek afféle „szabad övezetek”, azaz a külfönség- gel, hogy az engedményeztetnek lényegesen szélesebb jogokat biztosítsanak; valóságos áll- amok az államban, amely felett angolok, franciák és amerikaiak gyakorolják külön és sokhelyütt együttesen a felségjogokat. Vala- mennyien jelentős ipari és kereskedelmi, szál- itási és pénzügyi centrumot alkotnak, válo- ságos utóerei a roppant kínai területek és a három demokratikus állam közötti szételcsúsz- tás gazdasági kapcsolatoknak. Kínával kötött szerződésekre támaszkodnak a koncessziók feletti jogok. A hódító japán Nankingban, Pekingben és Kantonban úgynevezett „kínai” kormányokat létesített megbízható elemekből és megfelelő ellenőrzés mellett; ezeknek ne- vében próbálja semmissé deklarálni a konces- zsiós szerződéseket. A demokratikus hatal- mak azonban sohasem ismerték el a kormá- nyokat, változatlanul Csang-Kay-Sek kor- mányával tartanak fenn diplomáciai kapo- csolatokat és hangsúlyozzák, hogy ragaszkodnak az engedményekhez, amelyekbe hatalmas tömegeket kötöttek.

E pillanatban a tiencsini koncesszió és a város közötti közlekedést elvágta a japán katonaság, a terület határára angol és francia járőrök cirkálnak, készen arra, hogy fegy- veresen álljanak ellen egy esetleges támadás- nak. Másrészt az angol kormány kompro- misszumos javaslatot tett Tokiónak, amely módot nyújt a vizsály rendezésére Japán presztízsenek megőrsorítása nélkül, amire a Keleten különösképp vigyáznak. Anglia ter- mészetesen nem óhajtana fegyveres össze- tüzést a Keleten most, midőn figyelmét az európai problémák annyira lekötik. Ezt a taktikailag kedvező pillanatot igyekszik ki- használni a japán kormány arra, hogy mesz- szemelő politikai sikereket és gazdasági elő- nyöket csikarjon ki a koncessziókon, kár- pótlásul azért, hogy a kínaiak ellen néhány hónappal ezelőtt indított offenzívája össze- omlott és a meghódított területeken a ki- náiak elkecseregett gerillaharcjai egyre nehe- zebb és költségesebbé teszik a rend fenntartását. Az angol-országi tárgyalások előre- haladott volta ugyancsak nem csekély szere- pet vitt a japán előretörés pillanatának ki- választásában, hiszen a mandzsu határon két év óta krónikus ismétlődő fegyveres össze- tüzések eléggé illusztrálják, hogy mennyire farkasszemet néznek egymással az orosz és japán erők.

A Csendes óceánon a Szovjet, Japán, Ang- lia és Amerika érdekei találkoznak össze. Anglia különösen jelentős pozíciókat őriz a végtelen vizek mentén. Az óceán partjainak

Megszövegezték az angol-országi szerződés főbb pontjait

Eden beszéde a biztonság rendszerének felújításáról. Hadgyakorlatra hívták be az angol ujoncokat

Moszkva, június 16. A Tass távirati iro- da jelenti: Molotov külügyi népbiztos csü- törtökön kihallgatásán fogadta Seeds an- gol, Nagier francia nagyköveteket, vala- mint William Strang angol külügyi taná- csost. A kihallgatásan jelen volt Potemkin, helyettes külügyminiszter is. A tanácsko- zás több, mint két órát vett igénybe. A tárgyalások során megvitatásra kerültek azok a főbb pontok, amelyek szövetezése körül még nézeteltérések állnak fenn. A szovjet külügyi körökben nem tartják teljes mértékben kielégítőnek az angol-francia formulát és az első tárgyalások eredmé- nyét.

London, június 16. A Times moszkvai ér- tetülés alapján jelenti, hogy az angol-szovjet egyezmény főbb szakaszait már megszöve-

gezték. Az új szövetezésben Oroszország kö- telezi magát, hogy segítséget nyújt Angliá- nak és Franciaországnak, ha Belgiumnak, Romániának, Lengyelországnak, Görögor- szágnak és Törökországnak nyújtott bizto- sítékból kifolyólag háborúba keveredne, de csak abban az esetben, ha Anglia és Francia- országot is biztosítják a Balti államok függet- lenségét.

A szovjet olyan szakasz beiktatásához ra- gaszkodik, amely kimondja, hogy az egyez- ményt aláíró három állam háború esetén egy- mástól függetlenül nem köthet békét, vagy fegyverszünetet. Ugyancsak ragaszkodik a szovjet ahhoz, hogy az egyezmény mindaddig ne lépjen életbe, amíg a katonai megbeszélé- se nem zajlottak le, vagy legalább is amíg a harcászati megállapodások meg nem törté- nek.

Eden békebeszéde

Párizs, június 16. Eden volt angol kül- miniszter csütörtök este előadást tartott a Theatre des Ambassadeurs-ban. A nemzet- közii helyzetről szólva, Eden az angol-fran- cia barátság jelentőségét hangsúlyozta ki.

— Ha azt akarjuk — mondotta — hogy országaink politikája a remélt eredmények- hez vezessen, szükséges, hogy ez a politika ne csak kizárólag védelmi politika legyen, hanem egy közös cél eszméje kell, hogy sarkalja azt. Eppen ezért ez a védelem csak a biztosíték eszköze lehet.

Eden említett tett azokról a biztosítékok- ról, amelyeket Anglia Európa keleti és dél- keleti országainak nyújtott. Ezzel kapo- csolatban számadatokat közölt, amelyekkel Anglia gigantikus fegyverkezési erőfeszíté- seire mutatott rá.

— Valamely ország nem tehet magávé a olyan politikát, amely a félelmen alapszik, vagy pedig, amely a félelemre hivatkozik. Az angol nép nem ezt a politikát tartja szemelőtt ma. Az egész világ ma már szá- mot vet Franciaország és Anglia határo- zott magatartásával. Tragikus tévedés vol- na nem számot vetni ösztönöségünkkel és elhatározásunkkal és ennek alapján az erő- szakon alapuló kalandokba bocsátkoznának, amely világháborút robbantana ki. Ha ez- zel szemben elismernék azt, hogy mostan- tól fogva semmilyen támadás nem lehet- séges többé, egy a tartós béke útjára lép- nénk. Döntőbíró, jóakarát, a nemzet- közii rend helyreállítása, valamint a fegy- verkezés korlátozása és csökkentése — ezek a metódusok vezetnek igazán a béke-

hez. Az emberiség eltávolodott ezektől az eszméktől. Vajjon nem térhetünk vissza hozzájuk, mielőtt még késő volna?

Harmincnapos hadgyakorlatra hívták be az angol ujoncokat

London, június 16. (Radur.) A hadgy- minisztérium május 30-i keltezésű rende- letével 30 napos kiképzési fegyvergyakorlat- ra hívta be az ujoncok első csoportját. Ju- nius 15-én újabb behívások lesznek. Az an- gol kormány a behívásokkal kapcsolatosan Fehér Könyvet adott ki, amely nagában foglalja a kiképzésre behívottaknak és cca- ládtagjaiknak nyújtott kedvezményeket. A behívottak a kiképzés időtartama morá- liumot élveznek. A családtagok közül a feleség heti 17, míg a család az első gyer- meg után ezenfelül 5, a második gyermek után további 3, a harmadik után további 2, végül minden további gyermek után még 1—1 shilling segélyt kapnak hetenként.

A keleti erődítményekre összpont- osul a német katonai tevékenység

Berlin, június 16. A Havas távirati iro- da jelenti: A birodalom katonai tevékeny- sége a keleti határon, de különösen Kelet- Poroszországot mentén épülő erődítményekre koncentrálódik. Számos német vállalatnál a rendes évi szabadságidőt karácsonyra ha- lasztották el. A toborozó hivatal tisztvise- lői vállalatról-vállalatra járva összeírják a nem szakképzett tisztviselőket, akiket szük- ség esetén az erődítményi munkálatoknál alkalmaznak. Ezen a címen egy berlini sörözőből 90 munkást vittek el, akiket a keleti határra küldtek.

fele az angolok: Kanadában, Új-Zélandban, Ausztráliában, Hongkongban, a kínai kon- ccessziókban angol lobogó leng. A Kínába in- vestált külföldi tőkének több mint egy- harmada angol pénz. Jelentős tengeri bázisok, mint Szingapur és hatalmas flotta őrzik e vizeken az angol érdekeket. Hosszu időn át a háború előtt és a világháborúban Japán szövetségese volt Angliának. A Népszövet- ség keretein belül összeegyeztették érdeke- ket és Washingtonban tengerészeti egyez- ményt kötöttek, amely a japán flotta tonna- tartalmát az angol flotta háromötödében áll- apította meg. Mandzsuria elfoglalásával vette ismét kezdetét a nyílt konkurrenca. Japán kilépett a Népszövetségből, felmondta a wa- shingtoni egyezményt. Az angolok természet-esen a meg egyezést keresték és 1937-ben Londonban tárgyalások indultak meg. A Hayashi tábornok vezetés alatt álló mérsé- kelt kormányt azonban megbuktatták a szé- leseségek és a külügyek élére ismét Hirota került. Megindult a Kína elleni hadjárat és megszakadtak a londoni tárgyalások.

Azóta elkerülhetetlenek voltak az össze-

Amerika politikai problémái

Az amerikaiak kíváncsisága a döntő kér- dés iránt, vajjon Roosevelt az elkövetkező elnökválasztáson jelölteti-e magát, valószí- nül még hosszú ideig kielégítetlen marad. Magától értetődik, hogy Roosevelt csak az utolsó pillanatban fog dönteni. Bárhogyan is történe ez — döntésétől függnek egyb- ként a demokrata párt sánszai a választá- sokon — Roosevelt befolyása nyolc éves kormányzati periódusának lejárta után is hatni fog. Nemcsak Beard amerikai törté- netírő legutóbbi könyvének értelmében, aki Rooseveltben az amerikai nép nagy és hatá- saiban mélyreható nevelőjét látja, — de abban a vonatkozásban is, hogy a döntő ha- tóságoknál Roosevelt által teremtett több- ség tul fogja élni az elnököt. Ez vonatko- zik mindenképp is a szenátusra, amely- nek — bárhogyan is végződjék 1940-ben az elnökválasztás, 1942-ig demokratikus több- sége lesz, főleg pedig a legfőbb bíróságra, amelynek szabadelvű jellegét az elnök hosz- szu évekre biztosította.

Időközben Roosevelt ismét foglalkozik a konzervatív gazdasági körökhöz való köze- ledés gondolatával. Időről-időre mindkét részről megkísérik aranyhidat építeni, de mindannyiszor sikertelenül. Míg az ameri- kai gazdaság még egy évvel ezelőtt a fejl-ődő konjunktúra jegyében állott, az utóbbi hónapok jelentős visszaesést mutatnak. Honnan jöhetne most a gazdasági vére- ringés felfrissítése? Roosevelt véleménye szerint tervszerűen magasnak kell tartani a fogyasztók vásárló erejét és az ipar és me- zőgazdaság egyaránt hasznot huznak a ki- elégítő bér-színvonalból és a produktív munkanélküli segélyezésből. Ez azonban másrésztől magas adókat és tervszerű álla- mi munkaadást kíván. Roosevelt nem szo- cialista; nem gondol arra, hogy a terme- lést megszerzeze, vagy szabályozza, még- kevésbé gondol a jövedelem elosztásra. Ő a kérdést csaknem kizárólag a fogyasztó szemponjtábol itéli meg. Az a benyomása, hogy bizonyos vezető gazdasági körök sza- botálják az ő szándékait. Másrésztől a gaz- dasági körök arról panaszkodnak, hogy a kormány erőfeszítései és az államhatalom egybéként az európai ember számára még mindig bámulatosan csekély — összpont- osítása akadályozzák a gazdaság normális működését és újjáéledését.

A legnagyobb figyelemmel követi Roose- vel az európai és távolkeleti eseményeket. Amerikából nézve úgy tűnik, hogy a már- cius vége óta beindított angol politikai fejl-ődés az európai háborús veszedelmé lényé gesen csökkentette és az angol-török szö- vetség, valamint az Oroszországgal való kü- szöbön álló megegyezés a tengelyhatalmak első komoly vereségeit jelentik, amelyek- kel szemben a német-olasz katonai szövét- ség legfeljebb egy gesztust jelent. Bár egyes amerikai körökben még mindig bi- zalmatlanok Chamberlain és Bonnet politi- kájával szemben, mégis egyre erősödik a benyomás, hogy a még néhány héttel e- zelőtt elkerülhetetlennek látszott európai háború elmarad. Az európai megnyugvás Amerikára is visszahatna és háttérbe szo- rítaná az utóbbi hetekben nagyon élénk vi- tát afölött, milyen magatartást tanúsítson Amerika a legközelebbi világháborúban, maradjon-e semleges, vagy álljon nyíltan Anglia és Franciaország oldalára. Egyet- len hang sem akadt mindenesetre, amely azt kívánta volna, hogy Amerika a néme- tek, vagy az olaszok oldalára álljon. A leg- több, amit a tengelyhatalmak amerikai ba- rátaik elérni remélnek: az Egyesült Államok semlegessége. Emellett beletörődnek abba

Li cikkünk (támasa)

Londonban aggodalomani eseményeket, megogni a Tiencsiben be- lio fontot kitevő töké- ly fenyegeti azt a háro- kü aranyat és ezüst- riznek és amely Csang fedezetül szolgál. orlásokot határozott emány?

tént a következő meg- zták el magukat abba- nem hagy fel a helyz-

kereskedelmi szerző- apán áruknak az ang- előnyök beszüntetése a japán áruknak adalom összes kikötő- ajók elöl. 5. Péntig a japán valutát is ér-

épésre készülnek Londe- Washington

Az Oeuvre londoni é- 2. hogy Anglia, Franca- t Államok közös lépés- a helyzet tisztázása é-

nagy Varsóban

Sidorovici őrnagy, a arancsnoka, hivatalo- érkezett.

zterelnök Buda- készül

15. A finn minisztere apestre látogat el, ah- adománygyetem dis-

smét a magyar ház elnöke

5. A magyar parlamen- választotta meg az új ház elnökévé 178 szá- ismét Darányi Kálmán választották meg. A- égiek lettek: Bobo- terse Jenő.

é ismét gróf Szécheny- ké pedig báró Rad- Beöthy Lajost választot- nt két háza ezután hét- zelebbi ülését.

in-Prága között svonat

15. A mittelburgi pá- smeretlen okból kibő- Berlin-Párizs között

A szerencsétlenségne- és 15 könnyebb sebe-

nyv- és Lapkiadó R. T- da Baron L. Pcp 16- on: 18-60.

IMPRIMAT

az elkerülhetetlen eshetőségbe is, hogy azt a semlegességet a demokratikus hatalmakkal szemben nagyon jóindulatúan fogják végrehajtani.

Behatóan foglalkoznak az Egyesült Államok körei az amerikai latin államokkal. Nikaragua elnökét rendkívül ünnepélyesen fogadták Washingtonban. Látogatása szerződés megkötéséhez vezetett, amely szerint az Egyesült Államok a kis középamerikai köztársaságnak két és félmillió dollár hitelt bocsát rendelkezésére és technikai és katonai szakértőket küld Nikaraguába. Ez különös jelentőséggel bír Nikaragua stratégiai helyzete és egy második Panama-csatorna építésének lehetősége szempontjából. Ugyanakkor George C. Marshall tábornok, az amerikai hadsereg jövőbeni vezérkari főnöke Braziliát látogatja meg. Látogatásának hivatalos jellege van. Marchell Washingtonba fogja viszontlátogatásra invitálni Pedro Aurelio de Goes Monteiro tábornokot, a brazil hadsereg vezérkari főnökét. Marchall tábornok tíznapos tartózkodása alatt behatóan tanulmányozni fogja a brazil véderő szervezetét. A brazil vezérkari főnököt e nyárra meghívták Olaszországba és Németországba, előbb azonban az Egyesült Államokot keresi fel. A Brazília és az Egyesült Államok közötti viszony az utóbbi hónapokban különösen szorosossá és szívélyessé vált. Egyes beavartak tudni vélik, hogy az amerikai brazil katonai szövetséget már meg is kötötték, vagy éppen megkötés előtt áll.

Dél-Amerika fenyegetve érzi magát a brazil, argentinai és chilei németek és olaszok között kifejtett nemzeti szocialista és fasiszta propaganda által. A parlamenti vizsgáló bizottság, amely néhány hónappal ezelőtt kommunista agitációk kivizsgálásának szentelte idejét, most néhány kisebb, de annál mozgékonyabb csoport vezetőit hallgatja ki. A legjelentősebbek ezek közül a „Fehér kamélia lovagjai” nevű szervezet látszik, amelynek élén egy bizonyos Mr. Deatherage nevű egyén áll. Ugy látzik, hogy több ilyen romantikus nevű csoport működik, bizonyos mértékben utódai a régi Ku-Klux-Klanak; valamennyiüket antidemokrata és zsidóellenes programjuk köti össze. E csoportok most megtalálták a szükséges „embert a lóhoz”, Georg van Horn Moseley tábornok személyében, aki egy kommunista forradalom megelőzése céljából katonai diktatúrát akar Washingtonban létesíteni. Nehéz volna eldönteni, vajon ez a „fasiszta veszély” komolyabb volna, mint a teljesen fantasztikus „kommunista veszély”. Coughlin katolikus pap demagóg tevékenysége sokkal veszélyesebbnek látszik. Ő ugyan tagadja, hogy fasisztabarát, vagy antiszemita volna, rádióbeszédjei és röpiratai azonban úgy hangzanak, mintha Berlinben fogalmazták volna meg őket. Befolyása az alsóbb középosztályokban kétségtelenül nagy, és természetesen a náci beállítottságú amerikai németek és fasiszta olaszok teljes támogatását élvezi.

Ehhez a fejezethez tartozik az a körülmény is, hogy az amerikai ügyészség főleg pedig a ganszterek üldözésében kitűnt és Thomas Dewey államügyész, a köztársaságiak valószínű elnökjéülte, igen behatóan foglalkozik Fritz Kuhn úrral, a német-amerikai szövetség negyvenhárom éves vezetőjével. Ez a szövetség egy német származású amerikai állampolgárokra szorított nemzet szocialista szervezet, amelynek központi irodája New Yorkban működik és 43 helyi csoportja volt más városokban. Mintár kiderült, hogy a brooklyni helyi csoport vezetője Karl Nikolay a vizsgálat alatt titokban Németországba szökött, az amerikai hatóságok Kuhnnek és két alvezérének megtagadták az utlevelet. A hatóságok megállapításai szerint a müncheni származású Kuhn 1921-ben belépett a nemzeti szocialista pártba, az 1923 novemberi müncheni puccs után Mexikóba vándorolt ki, onnan az Egyesült Államokba került, a Ford üzemnél dolgozott és 1934-ben kapta meg állampolgárságát. Dewey ügyész most megkísérel bevilágítani a Kuhn-féle mozgalom homályos hátterét.

— A „totális államizm” alapján szervezik át a német birodalmi bankot. Berlinből jelentik: A Birodalmi Banknak a totális államizm alapján való átszervezésére vonatkozó törvényt pénteken szentesítették. A részvényesek közgyűlést június 30-ra hívták össze. Az új törvény az állam teljes felségjogait biztosítja a jegykibocsátó intézett felett.

A Zsidó Távíratok Irodája

Palesztina

A ZSIDÓ „JÓLETI-BIZOTTSÁG” KÖRÜL. David Yellin és Josef Klausner professzorok, valamint más palesztinai zsidó személyiségek közös manifesztumot írtak alá, amelyben felhívják a palesztinai zsidó közvéleményt, hogy alakítson helyi bizottságokat, amelyek alapjait képezzék a jisiv egységes jóléti-bizottsága létrehozásának. A manifesztumban szemrehányást tesznek a hivatalos nemzeti intézmények vezetőinek, amiért nem tesznek eleget az aláírók felhívásának.

A palesztinai zsidó ifjúsági szervezetek konferenciáján David Ben Gurion, a Jewish Agency exekutívjének elnöke beszédet tartott, amelyben a cionista belpolitikai kérdésekkel és különösen az egyes körök által kívánt jóléti-bizottság problémájával foglalkozott.

— Ez a követelés — mondotta Ben Gurion — csak arra alkalmas, hogy általános zűrzavart idézzon elő. Egyedül a cionista kongresszus hivatott új zsidó intézményeket teremteni, illetve hivatalba léptetni. Mi hajlandók vagyunk a revizionista pártot egyenlő jogokkal és kötelezésekkel újra felvenni a Cionista Szervezethez.

ÖSSZEZEL ZSIDÓ POLGÁRMESTERT KAP JERUZSÁLEM? Keith Roach, Jeruzsálem kerületi kormányzója közölte a jeruzsálemi városi tanács zsidó tagjaival, hogy ezidőszent nem eszközölhet változtatást a kormány a jeruzsálemi polgármesteri hivatalban, de még az ősi választások előtt mérlegelni fogja a kormány Jeruzsálem zsidó lakosságának azon követelését, hogy zsidó polgármestere legyen a városnak. Mint ismeretes, a zsidó tanácsok arra való hivatkozással, hogy Jeruzsálem lakosságának többsége zsidó, zsidó polgármestert követeltek. A városi tanács üléseit bojkottálni fogják, amíg ezen követelésüket nem teljesítik.

CHEVET AMI JEMENITA LEANYT ÉLETFOGYTIGLANI FEGYHÁZRA ÍTELTE A JERUZSÁLEMI KATONAI TÖRVÉNYSZÉK. A jeruzsálemi katonai törvényszék életfogytiglani fegyházra ítélte Chevet Ami jemenita leányt, akit azzal vádoltak, hogy az elmúlt hét szerdáján a jeruzsálemi fegyház előtt egy kosarat rakott le, amelyben pokolgép volt. Koronatanúként egy 8 éves arab gyermek jelent meg a törvényszék előtt, aki azt vallotta, hogy a leány muzulmán ruhába volt öltözve és egy piasztart ajánlott fel neki, ha segít neki a kosarat vinni. Ő, az arab kislány gyanút fogott és hívta a rendőrséget, amely azután megtalálta a bombát a kosárban. A leány ekkor eltávolodott. Több angol rendőr azt vallotta, hogy látták, amint a leány vitte a kosarat. A kosár gyümölcs-csel volt tele és a gyümölcsök közé volt elrejtve a bomba.

A vádlott védői nem vonultattak fel tanukat a tárgyalásra. Az egyik védő a következőket jelentette ki: „Az igazi tettes elcsérelte bombával megrakott kosarát a leány kosarával.”

A vádlott leány nem volt hajlandó semmilyen vallomást tenni.

A halálos ítéletől eltekintett a törvényszék, miután a lány még nincs 18 éves. Ez az első eset, hogy Palesztinában zsidó nőt ítéltek el a katonai törvényszék. A leány a tárgyalás és az ítélet kihirdetése egész ideje alatt nyugodt, bátor magatartást tanusított.

Az ítélet csak akkor válik jogerőssé, ha Haining tábornok, a palesztinai angol haderők főparancsnoka is megerősíti azt.

Emigránsok, menekültek

UJABB 1500 MENEKÜLTET FOGAD BE ANGLIA. Lipson képviselő kérdésére Sir Reginald Dorman Smith mezőgazdasági miniszter kijelentette az alsóházban, hogy az angol menekültügyi bizottság mezőgazdasági alszéki feladatára a kormány újabb 1500 menekült bevándorlásának engedélyezését határozta el. Ezek a menekültek olyan személyek közül választandók ki, akiknek bizonyos foku jártasságuk van a földmunka terén. A kormány most tanulmányozza a további menekült-bevándorlás engedélyezésének kérdését.

2000 MENEKÜLTET HELYEZNEK EL AZ ANGOL GYARMATI BIRTOKOKON. James tengernagy kérdésére válaszolva, Macdonald gyarmatügyi miniszter a következő bejelentést tette az alsóházban:

— Néhány hónappal ezelőtt a kormány kérdést intézett a birodalom protektorátusa alatt lévő királyi területek több kormányzó-jához, hogy nem tudnak-e menekültek leteleptetésére földeket bocsájtani rendelkezésükre, természetesen azzal, hogy ez semmilyen hátrányt ne jelentsen az őslakók részére. A beérkezett válaszokból kiviláglik, hogy ez legfeljebb két esetben lehetséges. Ezeket a válaszokat továbbítottuk a menekültügyi bizottsághoz.

— Ugyanakkor felkértem a különböző területek kormányzóit, hogy a menekültek leteleptetésére vonatkozó egyéni kéréseket igyekezzenek jóindulatul kezelni. Utasítottam őket, hogy részesítsék előnyben azokat a jelentkezőket, akiknek leteleptése szakképzettség szempontjából hasznos és kívánatos. A menekültek kötelesek a terület bevándorlási és többi fennálló törvényeit tiszteletben tartani. Már most módomban áll közölni önközzel, hogy a különböző kormányok megfelelőképpen választottak felszólításomra és a hónap végéig több, mint 2000 menekültet foglalkoztatnak.

A 120 EZER KÁRPAT-ALFÖLDI ZSIDÓ KÉRDÉSE A MENEKÜLTÜGYI BIZOTTSÁG ALELNÖKE ELŐTT. Az Agudasz Jiszroel közlése szerint a menekültügyi bizottság legutóbb megtartott párizsi ülésének napirendjén a 120 ezer lélekszámú kárpát-ukrajnai zsidóság helyzete is szerepelt. Az

Aguda zsidóság részvevői így b

TUZ PUSZTÍTOTT NAGOGÁT A „PROTEKTORÁTIÓ” LETÉN.

Prágából jelentik: A késő esti órákban gyújtó szerzemekkel felszerelt rohamcsapatok törtek be az Óder mentén fekvő Zabreh városka zsinagógájába és miután szétépték a tóra-tekerceket, lángba borították az egész épületet, amely porig leégett. Hasonló eset történt Oderfurtban is.

Litvánia

KÉT HÉTEN BELÜL LIKVIDÁLNI KÖTELES 213 ZSIDÓ KERESKEDŐ MEMELBEN. A német kormány igazságügyi hivatalosa listát közöl azokról a Memel területén lévő zsidó kereskedésekről, amelyek két héten belül likvidálni kötelesek. A lista 213 nevet tartalmaz.

Előkészületek a községi tanács-választásra

A közeljövőben szétküldi a belügyminisztérium a választásokra vonatkozó utasításokat

Bucuresti, június 16. A fővárosi lapok értesülése szerint rövidesen megtartják az egész országban a közigazgatási választásokat is. A trónbeszédben célzás történt a közigazgatási választások kiírására az új közigazgatási törvény alapján. A választásokat a kormányzóságok és a községek részére tartják meg. Az új törvény szerint a közigazgatási választásokat névszerinti titkos szavazás alapján hajtják végre, a választás egy napig tart.

Különben — a fővárosi lapok értesülése szerint — a belügyminisztérium rövidesen szét küldi utasításait a községtanácsai választói névjegyzékek összeállítását illetően. A választói névjegyzéket ebben a viszonylatban is az alkotmány előírása szerint három fő foglalkozási csoportra tagolva állítják össze. A névjegyzékek összeállítása után kerül sor a jogorvoslatok iránti beadványok letérgyűlésére, amelyek számára 15 napos határidő irnak elő. Az utasítások a közigazgatási törvény és ennek végrehajtási szabályzata alapján intézkednek és eszerint a falusi közsé-

gekben 3, mezővárosokban 5, városokban, amelyek megyeszékhelyek 7, törvényhatósági joggal felruházott városokban 12 tagból áll majd az új városi tanács, melynek választott tagjai 6 évre szóló megbízatást nyernek. A községi tanács tagjai maguk közül választják meg a tartományi tanács tagjait. Nem választottak a községi tanács tagjainak sorába: szerzetesek, papok, tanítók, állami, helytartósági és községi tisztviselők, valamint azok, akiknek italmérséi engedélyük van.

A községtanácsai választótestületet törvényhatósági városokban királyi kéziratral a belügyminiszter hívja össze, megyeszékhelyen a királyi helytartó, mezővárosokban és falvakban pedig a prefektus hatáskörébe tartozik a választás elrendelése. A jelöléseket legalább nyolc szabad nappal a választás előtt kell az érdekelteknek bejelenteniük az illet. kes járásbíróknál. A községi tanácsok megválasztása is egyénienkénti, titkos és kötelező. A választásban minden harminc évet betöltött férfi és nő szavaz.

Minden egyes iparosra és kereskedőre kiterjedő életbiztosítási intézményt állít fel az új kamarai törvény

Bucuresti, június 16. (Az Uj Kelet tud.) Az 1938 október 12-iki céhtörvény hatálya csak a munkásokra, magánalkalmazottakra, kisiparosokra és szabadfoglalkozásokra terjedt ki és így természetesen nem oldotta meg a kereskedők és iparosok szakmai szervezetei feladatát. Ez a feladat egy új törvényre vár, amely egybehangzó jelentések szerint nagyjából elkészült és rövidesen életbe lép.

Tudvalevőleg eleinte az a terv foglalkoztatta illetékes hivatalos köröket, hogy az ipart és kereskedelmet is szakmák szerint széttagolva, külön szakmai céhek keretei között szervezik meg. Ez a terv azonban — részben az erdélyi iparkamarák ezzel ellentétes állásfoglalása után — véglegesen lekerült a napirendről és helyette a kereskedelmi és iparkamarák megfelelő átszervezése került előtérbe. Ennek az átszervezésnek a lényegét az képezi, hogy a kamarákat külön kereskedelmi és külön ipari kamarákra tagolják és az egyes kamarákon belül csoportosítják a különböző szakmákat.

Ezzel az átszervezéssel egyidejűleg még egy nagyfontosságú törekvést is meg fognak valósítani: az iparosok és kereskedők életbiztosításának kérdését, annak az érdekében, hogy a gazdasági élet munkásait az élet minden eshetőségeire behatósítsák.

Az elmúlt év decemberében lépett életbe az a törvény, amely az iparosok és kereskedők számára egy öngyelző és biztosítási intézményt hívott életre. Ennek a törvénynek az alkalmazását azóta meg is kezdték. A segélyező intézmény javára új illetéket vezettek be, amely az iparosok és kereskedők

adóaljának egy százalékát teszi ki.

Ez az intézmény azonban csak beteg-, gyógyszersegélyt ad a reá szoruló iparosoknak és kereskedőknek és szűkség esetén pénzsegélyben, valamint temetkezési segélyben részesíti őket, illetve hátramaradottaikat. Az illetékes tényezőknek most az a törekvésük, hogy ezt az intézményt mindenre kiterjedő életbiztosítási intézménnyé bővítsék ki, olyképpen, ahogy ez a munkások és magánalkalmazottak javára a társadalombiztosítási törvény keretében megtörtént.

Ebbe a nagy munkába az illetékes körök be akarják vonni a biztosító és viszontbiztosító intézeteket is. Az a biztosítás, amely az új rendszer alapján az egész ország területén minden iparos és kereskedő számára megszerveződik, elhalmozás, kereset- és munkaképtelenség, valamint öregség esetére egyaránt szólrani fog.

Az új, széleskörű biztosítási intézmény megszervezése az új kamarai törvény keretében fog megtörténni.

Mint hogy a kisiparosokat a szakmamarák reformja a munkakamaráktól elcsatolja és az iparkamarák keretébe illeszti be, így az életbiztosítási intézmény a kisiparosokra is ki fog terjedni.

— Londonban szándékszik letételepni az albán királyi pár. Londonból jelentik: A Times értesülése szerint Geraldine albán királynénak, aki jelenleg Párizs közelében lakik, Zogu volt királlyal együtt Angliában áll szándékában letelepedni.

Átmenet beszűnt zá

Ujból megállapít
rendezési

Cluj, június 16.
erőteljesen befolyás
amelyet a Bukarett
zési központi tanács
szabályozása ügyébe
zés az egész orszá
szetesen az új szab
ts alkalmazni fogják
A központi város
rozata az új közig
maszkodik, amely ki
dik, hogy az ingatl
rosrendezési terve
zásban összhangban
ja ezt a közigazgat
kasza. A 146-ik szá
dik, hogy a parcell
azután lehet kiadni
dó területen az ösz
vezeték, csatornáz
zetés — befejezést
munkálatokat az il
hivatal szabályszer
Nincs ne
tervek

Az azonban a kö
lapította, hogy a kö
előirt városrendezés
kivételül eltekintve
szűlték el. A legtöbb
anyagi fedezet hián
dezési tervek elkész
mint például Kolozs
zatokat kiirták ugy
pályázatokból kész
lesznek, hosszú hón
Mint hogy belátható
lanparcellázások bes
érdekelte telek tulajd
hátrányt, hanem eg
megsínylené ezt a k
központi tanács ar
végleges városrende
oly átmeneti rendel
lyek alapján a par
állhatók legyenek.

A központi tanács
rendelkezett, hogy
lyeknek végleges
még nincsen, készit
ket, amelyek rövid
hatók. Ezek az ide
tűntessék az egyes
illetve népsűrűségé
munkálatok helyzet
nes terket be költ
rosrendezési tanács
Ha a tanács hozzá
ideiglenes tervek a
rálni és ki lehet a
délyeket.

Amig azonban a
alább ideiglenes v
esen, abban a város
kat nem szabad en

A központi vár
állapította egyben
milyen feltételek
vöben parcellázási
feltételek a követ

Azokban városok
munkálatokat mé
vizezetéssel, csu
gitással ellátva n
gedélyeket csak
hatnak ki, amely
részeit képezik. E
célja a városrend
ilyen városok ter
leg megakadályoz
megnyitásával m
ros attól a lehető
latokat egyszer e

Ezekben a város
cellák legkisebb
méter kell legyen
parcellázási enge
végeztetnie — te
gén — a járdák

Átmenetileg az egész országban beszüntetik az ingatlanparcellázások engedélyezését

Újból megállapítják a parcellák legkisebb kiterjedését. Amíg nincs városrendezési terv, nem engedélyeznek újabb parcellázásokat

Cluj, június 16. Az ingatlanforgalmat erőteljesen befolyásolja az a rendelkezés, amelyet a Bukarettben székelő városrendezési központi tanács hozott a parcellázások szabályozása ügyében. Mivel ez a rendelkezés az egész országra kiterjed, így természetesen az új szabályzatot Erdély területén alkalmazni fogják.

A központi városrendezési tanács határozata az új közigazgatási törvényre támaszkodik, amely kifejezetten úgy intézkedik, hogy az ingatlanparcellázásoknak a városrendezési tervvel minden vonatkozásban összhangban kell lenniük. Így mondja ezt a közigazgatási törvény 141-ik szakasza. A 146-ik szakasz pedig úgy intézkedik, hogy a parcellázási engedélyeket csak azután lehet kiadni, miután a parcellázandó területen az összes közmunkálatok: vízvezeték, csatornázás, kövezet, villanybevezetés — befejezést nyertek és az elvégzett munkálatokat az illetékes városi mérnöki hivatal szabályszerűen átvette.

Nincsenek még városrendezési tervek

Az azonban a központi tanács is megállapította, hogy a közigazgatási törvényben előírt városrendezési tervek — egynehány kivételtől eltekintve — még sehol sem készültek el. A legtöbb városban a szükséges anyaghiány gátolta a városrendezési tervek elkészítését, más városokban, mint például Kolozsváron is, a településeket kiirtták ugyan, de amíg ezekből a pályázatokból kész és elfogadott tervek lesznek, hosszú hónapok fognak elmúlni. Minthogy beláthatatlan időnkig az ingatlanparcellázások beszüntetése nemcsak az érdekeltektől tulajdonosokra jelentene nagy hátrányt, hanem egyúttal az építőipar is megsínylené ezt a kényszerű helyzetet, a központi tanács arra törekedett, hogy a végleges városrendezési tervek elkészültéig oly átmeneti rendelkezéseket hozzon, amelyek alapján a parcellázási kérések elbírálhatóak legyenek.

A központi tanács ennek érdekében úgy rendelkezett, hogy azok a városok, amelyeknek végleges városrendezési tervek még nincsen, készítsenek ideiglenes terveket, amelyek rövidebb időn belül megoldhatók. Ezek az ideiglenes tervek fel kell tüntessék az egyes városrészek lakosságát, illetve népsűrűségét és az elvégzett közmunkálatok helyzetét. Az elkészült ideiglenes terveket be kell mutatni a központi városrendezési tanácsnak jóváhagyás végett. Ha a tanács hozzájárulását megadta, az ideiglenes tervek alapján már el lehet bíráltni és ki lehet adni a parcellázási engedélyeket.

Amíg azonban az illető városnak legelőbb ideiglenes városrendezési terve nincsen, abban a városban újabb parcellázásokat nem szabad engedélyezni.

A parcellák nagysága

A központi városrendezési tanács megállapította egyben azt is, hogy a városok milyen feltételek mellett adhatnak ki a jövőben parcellázási engedélyeket. Ezek a feltételek a következők:

Azokban városokban, amelyekben a közmunkálatokat még nem végezték el, így vízvezetékkel, csatornázással, villanyvilágítással ellátva nincsenek, parcellázási engedélyeket csak azokra a területekre adhatnak ki, amelyek a város leglakottabb részeit képezik. Ezzel a rendelkezéssel az a célja a városrendezési tanácsnak, hogy az ilyen városok területi növekedését lehetőleg megakadályozza, mivel új városrészek megnyitásával mind távolabb kerül a város attól a lehetőségtől, hogy a közmunkálatokat egyszer elvégezhesse.

Ezekben a városokban egyébként a parcellák legkisebb kiterjedése ezer négyzetméter kell legyen. A telektulajdonosnak a parcellázási engedély kiadása előtt el kell vezetnie — természetesen saját költségén — a járdakövezési munkálatokat, be-

kell vezetnie a villanyvilágítást és a parcellákat ivóvízzel kell ellátni.

Abban az esetben, ha a csatornázási munkálatokat a telektulajdonos rajta kívül álló okok miatt nem végeztetheti el, akkor az állami létezőtárnál az illető város javára előzetesen letétbe kell helyezni a csatornázási munkálatok reá eső költségét. Ezt az összeget a város műszaki hivatala fogja megállapítani.

Mi lesz Kolozsváron?

Azokban a városokban, ahol az összes közmunkálatok megvannak: viz, villany, csatornázás, járda — parcellázási engedélyeket csak úgy adhatnak ki, ha a telektulajdonos előzetesen mindezeket a munkálatokat a saját ingatlan területén is elvégzi és a városi hálózatba bekapcsolja.

Abban az esetben, ha valamely város a közmunkálatokat még nem tudta teljesen befejezni és eképpen egyes városrészek vízvezeték, csatornázás, vagy villanyvilágítás nélkül maradtak, parcellázási engedélyeket csak olyan területre adhatnak ki, ahol ezek a közmunkálatok már készen vannak. A központi tanács tehát ebben az esetben is meg akarja akadályozni azt, hogy olyan városrészek nyíljanak meg, amelyekben a közmunkálatokkal még nincsenek készen. Ez a helyzet egyébként Kolozsváron is, ahol a közmunkálatok igen sok városrészben tulajdonképpen még meg sem kezdődtek, míg a város egyéb részeiben csak részlegesen. A központi tanács döntése értelmében tehát Kolozsváron újabb parcellázási engedélyeket csak azokban a negyedekben adhatnak majd ki, amelyek vízvezetékkel, villanyvilágítással, és csatornázással teljesen el vannak látva, ahol tehát az ingatlanulajdonos mindezeket a közmunkálatokat a parcellázandó területen is

elvégeztetheti és a városi hálózatba közvetlenül bekapcsolhatja.

Leszögezte egyben a központi városrendezési tanács, hogy az utóbbi csoportba tartozó városokban — tehát Kolozsváron is — a parcellák területe nem lehet kisebb 600 négyzetméternél.

Minthogy a városok szabályrendeletét, így Kolozsváré is, több vonatkozásban másképpen intézkedik, mint a központi tanács határozata, ezeket az eltéréseket össze fog kelleni hangolni, mégpedig a szabályrendeletek megfelelő módosításával. Erre azonban csak akkor kerül sor, miután a belügyminisztérium a központi tanács most hozott döntéséről hivatalosan is értesíteni fogja a városok vezetőségét. (r.-r.)

Jubilál egy világszenvedély

Száz esztendő a bélyeggyűjtés. Uralkodók, mint szenvedélyes bélyeggyűjtők. Ezidőszereint hetvenötezerféle bélyeg van a világon

A bélyeg ma már nemcsak gyűjtési ág, hanem divat is. Nagyobb népszerűségnek örvend, mint valaha a Freudizmus és sok más izmus. „Békeidőben” a gyermekek szórakozása volt nagyjából, azután fiaikra hivatkoztak a felnőtt gyűjtők, — a fiannak tesszem el a bélyegét, a lányomnak veszem —, míg elérkeztünk a nyílt szintvalláshoz. Ma már ezer és ezer szenvedélyes gyűjtő van, — vagy talán a „szendélyes” szó fölösleges is, mert igazán gyűjteni csak szenvedéllyel lehet.

Viktória királynő arcképe a hosszú sor kezdetén

Néhány szóval, vagy postakifejezéssel: távirati stílusban, ismertessük a bélyeg történetét:

Mai alakját Angliában vezette be Sir Rowland Hill. Az első felragasztott címke 1840 május 6-án szerepel. Ez Viktória királynő ifjúkori képét ábrázolja, színe fekete és értéke 1 penny. A rézmetszeti képcske eszméje James Chamless skót nyomdász dicséret, aki már 1834-ben ajánlotta a portózás és módját, de mint legtöbb kezdeményező, ő is visszautasítást kapott elismerés helyett.

Az angol ötletet gyorsan átveszi a többi állam. Svájc 1843, Bajorország 1849, Poroszország 1850-ben veszi be a bélyegét és ugyanebben az esztendőben Ausztria is közös bélyegét használ Magyarországgal. Ma már mindenütt meghonosodott a portózás és formája, melyet legutóbbára, 1938 decemberében vezetett be Grönland, ahol e dátumig egyáltalában nem kellett a postáért fizetni, sőt a helyi földi forgalomban most sem kell. Igaz, hogy a derék eszkimók ma sem csinálnak nagy gondot az írás-olvasás tudásából és sem a kereskedelem, sem a szerelem nem jelent túlságosan nagy forgalmat a grönlandi postának.

Az első bélyeggyűjtők Sir Rowland Hill első bélyege után kilenc év alatt mindössze 47 darab lát napvilágot.

Ezek az ötlet küzdelmes évei, de 1849-től rohamos a fejlődés. A 19. század végén 16.174 darab bélyeget ismer már a rendszeres katalógus. Jelenleg kerekén 75.000 bélyegnél tartunk, tehát aránylag nem is olyan hatalmas számmal — de ahhoz ez is elég nagy, hogy teljes gyűjtemény elérhetetlen legyen...

A gyűjtés első nyomait 1846-ban találjuk meg. Ebben az időben már a bélyegkereskedelemben megindul, ha még egészen kezdetleges alapon is. A fejlődés ezen a téren ugyancsak gyors. Ma már a bélyeg magánosoknak, de az államnak is éppen olyan nagy üzlet, akár a dohány, vagy más monopólium. Egyes állam ugyszólván hetenként ad ki bélyegét a legváltozatosabb ürüggyel és alkalommal. Amikor már nincs új bélyegötlet, akkor a pecsétet változtatja, az ugynevezett lebetűzést. Ez a gyűjtő zsebére menő spekuláció sohasem téveszti el hatását.

Ennek az üzletességnek fokozását különösen a délamerikai államoknál találjuk meg, ahol például Ecuador, Honduras vagy Szalvadorban szerződés állt fenn egy Seebeck nevű nyomdással, aki ingyen szállított minden esztendőben új bélyegeket és ennek ellenértéképpen az elmúlt évi kiadás maradványait visszavetette. Ezeket a darabokat azután gyűjtők számára igyekezett értékesíteni. Hatalmas vagyont szerzett ezzel.

Egyik hatvan évvel ezelőtti német szaklappal — mert a bélyeg irdalma már 80 esztendő — olvassuk, hogy nem érdemes már a gyűjtést elkezdni, mert egyes példányok már megszerzhetetlenek. Szigorú megállapítás. Mit szólna tehát az, aki esetleg csak most kezdett gyűjteni? Az elv különben nem helyes. Igazi gyűjtési ág nem is lehet teljes. A valódi kutató, gyűjtő állandóan harcolni szeret, mind valami elérhetetlen ideálért, mert a küzdelemben mindig több örömet talál, mint a cél elérésében, a kilégülésben.

A bélyeg kiterjedt birodalma mindinkább

sokrétűvé teszi a gyűjtést. Ma már nagyon kevés olyant találunk, aki mindent gyűjt. A specializálódás egyúttal törekvés a tökéletesség, teljesség felé, így nálunk a legtöbbnek csak európai bélyeggyűjtés, vagy csak egyes országokban kiadott címletet, némelyek csupán emlékbélyeggyűjtésnek el, vagy éppen kép szerint csoportosítanak; tájkép, híres emberek, állatok, vagy címerek és a többi szerint. Vannak olyanok is, akik csak ritkaságok iránt érdeklődnek.

Térvnyomatok, hibás feliratok után kutatnak, melyekből aránylag igen kevés forog közkézben... Annyi bizonyos, hogy minden gyűjtés szép, de azért csupa bélyeg-nyomórét elrakogatni mégsem helyes. Az igazi szép bélyeg éppen olyan kevésbé lehet ugyan ritka, mint az igazi jó könyv, viszont az esztétikai élvezet kárpótol bennünket azért, ha értékben amazokat nem is éri el...

Gyűjtő Románia királya és az angol király

A legnagyobb gyűjtő maga az angol király, vagyis az angol korona, mert ez a mesébeillő gyűjtemény éppen úgy száll királyról-királyra, akár a korona gyémántjai. Egész termet töltnek meg ezek a kőzetek, melyekben elsősorban Anglia és dominiumai kaptak helyet. A legendás kék Mauristól itt minden ugyszólván megtalálható.

Gyűjtő Románia királya is, valamint az elhunyt egyiptomi uralkodó, Faud is hódolt ennek a szenvedélynek. Komoly bankárok, politikusok, tudósok foglalkoznak ma ezzel és most már nem szégyenlik ezt a régebben gyermekesnek hitt műfajt. A gyermek ma is gyűjthet, mint ahogyan olvashat mesét, míg a felnőtt tökéletesen csinálhatja ugyanazt, akár a könyvek terén...

A posta és bélyeg kultuszának nagyon kedves és érdekes állomása van. Ilyen például a világhírű washingtoni „Dead letter office”, a halott levelek hivatala, ahol az Egyesült Államok minden kézbesíthetetlen levele összegyűjt. Egy régi folyóiratban olvassuk, hogy 1883-ban, tehát a posta fejlődésének még aránylag alacsony fokán, egyetlen esztendő alatt nem kevesebb, mint 4 és félmillió darab került ebbe a temetőbe és ezek között 34.000 értéklév volt. Széduletes szám. A küldemények kis része nyomozás, vagy felhívás útján elkerült mégis a címzetthez, de a legtöbb hiába várta a „feltámadást”. Ezekből a levelekből hatalmas és értékes bélyeggyűjteményt lehetne összeállítani, mert hiszen a világ minden tájáról valók voltak — de bizonyosan kőzeteket lehetne azokból a regényekből is írni, amit a meg nem érkezett levelek okoztak...

A postavezérgazgatóság bélyegfüzeteket hozott forgalomba. A posta vezérgazgatósága tudomására hozza az érdekelteket, hogy bélyegeket tartalmazó kartonfüzeteket hozott forgalomba, amelyek a zsebben is hordozhatók. A bélyegfüzetek 50-100 darab különböző bélyeg tartalmaznak, aszerint, ahogyan azt a füzet vásárlója kívánja. A füzetért nem szed külön díjat a posta, csupán a bennük lévő bélyegek értékét kell megfizetni. A füzetek árusítása már megkezdődött.

LIKVIDALNI KÖZGASZTÁSI HÍVATÁS...
A lista 213 ne...

tanács-

okra vonatkozó

an 5. városokban,
7. törvényhatóság
ban 12 tagból áll
melynek választott
ízátást nyernek. A
uk közül választják
tagjait. Nem város
tagjainak sorába:
tók, állami, helyi
tisztviselők, valamint
engedélyük van.
ötletet törvény
kézzirattal a bel-
megyesszékhelyen a
osokban és falvak-
táskörébe tartozik
A jelöléseket leg-
l a választás előtt
menteniök az illeté-
égi tanácsok meg-
l. titkos és köte-
den harminc évet

skedőre
ményt
ény

teszi ki.
an csak beteg-
szoruló iparosok-
rikség esetén pénz-
tkezési segélyben
maradtottalkat. Az
az a törekvésük,
ndenkire kiterjedő
bővíték ki, oly-
nkások és magán-
szadalombiztosítási
ént.
az illetékes körök
ó és viszontbizo-
gítosítás, amelyet
egész ország terü-
ereskedő számára
kereset- és mun-
gság esetére egy-
sítási intézmény
rai törvény kere-

nk letépedni az
ól jelentik: A Ty-
dine albán király-
közéleben lakik,
Angliában áll

Angolok, németek és lengyelek a számok tükrében...

A Német Birodalom 75 millió lakosából saját erejéből csak 60 milliót tud eltartani

Szögalmás amerikai statisztikusok kiszámították az Újvilágban a nagyhatalmak fegyverkezési költségeit. A statisztika szerint 1932 és 1939 között az összes kiadások 365 százalékkal emelkedtek.

Hivatalos adatok alapján így fest az összehasonlítás:

- Anglia 1.933.000.000 dollár.
- Franciaország 1.092.000.000 dollár.
- Németország 4.400.000.000 dollár.
- Olaszország 562.000.000 dollár.
- Japán 1.755.000.000 dollár.
- Szovjet 5.400.000.000 dollár.
- USA 1.096.000.000 dollár.

Ezek az adatok az 1938-ik évre vonatkoznak.

A moszkvai legfelsőbb szovjet-tanács legutolsó tanácskozásainak során Zwerew

pénzügyi népbiztos közölte, hogy a most folyó évben a szovjet fegyverkezésre 40 milliárd rubelt adnak ki, ez a múltévi 27 milliárd rubeles költségvetési tétellel szemben állítva ötven százalékos emelést jelent.

Ugyanakkor az olasz pénzügyminiszter expozéjából kiderül, hogy az olasz hadsereg ütőerejének biztosítására 9500 millió líra rendkívüli kiadással számol az olasz kormány, ezt az összeget tíz költségvetési évre osztják el. Ezenkívül 5191 millió lírát juttatnak a flotta kiépítésére a legközelebbi hat esztendő folyamán, s ugyancsak 1130 millió lírát erődépítésre, a légi hadsereg és egyéb katonai felszerelésekre. Az olasz rendkívüli kiadások tehát 16 milliárd lírara rugnak. Német részletes adatok nem állanak rendelkezésre.

Anglia és a német fegyverkezés

Nagy feltűnést okozott nemrégiben egy az angol alsóházban elhangzott kérdés, amely szerint az interpelláló megkérdezte a kormány képviselőjét, mikor szünteti be Németország felé a nyersanyagok kivitelét. Az angol illetékes hely a hivatalos álláspontnak megfelelően kijelentette a képviselő kérdésére, hogy erre a kormány nem gondol, mert nincs szándékában egyrészt a Birodalmat bekeríteni, még gazdasági alapon sem, másrészt egy gazdasági bojkott a németeket háborúba kergetné, s végül a Németországnak szállított angol nyersanyagot nemcsak hadianyagok készítésére használják fel.

Jól ismerjük még a világháború után az akkor semleges országok gazdasági fellendüléseinek títkaát. Hollandián, Svédországon, Svájcban keresztül nem dugultak el a kereskedelmi hajszálcsövek, Hollandok vettek angol nyersanyagot és eladták a németeknek, ugyiszintén a németek eladták a svédeknek trópusi gyógyszereket, amelyeket viszont az Empire vásárolt meg magának. Ez a merkantil szellem háború esetén lehet erkölcsiellenes, de viszont szükséges rossz, mint a diplomáciában a hazugság. Londonban most egy parlamenti csoport azt vizsgálja, hogy mennyi olyan nyersanyagot szállított Anglia most Németországnak, olyan nyersanyagot, amelyet a Birodalom kizáróan hadifelszerelésre használhat fel.

1938-ban Amerika fedezte Németország ócskavas-szükségletének majdnem a felét, Belgiumból husz százalék jött, tíz százalék Angliából.

A magánbehozatalban hetven százalék esik angol Dél-Afrikára és angol Indiára, a német krómérc-szükséglet harmincnyolc százalékát angol Dél-Afrika szállította. A wolfram-ércbehozatal ötvenhét százalékát Kína fedezte, a bányák legnagyobb része angol tulajdonban van, ezenkívül kilenc százalékát Indiából hozták a Birodalom területére. Ami a legérdekesebb, Németország rengeteg nikkelt használ fel, szükségletét Kanadából importálja, az Empire ugyanis a világ nikkelttermelésének kilencven százalékát kontrollálja.

Angol megállapítások alapján Németország behozatalát az utóbbi évek során megkésztették, sőt megháromszorozta. Londoni szakemberek szerint Anglia tehát nagyban hozzájárult, hogy fegyverkezésben semmi fennakadás ne történhessen.

Következmenyei ezeknek a megállapításoknak nem lesznek. Ha ugyanis Anglia elhatározná, hogy nyersanyag-kivitelét Németország felé leállítja, ez egyenlő volna a szankciókkal s ebből Angliának az olasz-abesszin konfliktus óta elege van. Az igazság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy még a szankciók idején se tudta magát Anglia végleg elhatározni a teljes bojkottra, mert ez ellenkezik az angol politikai ideológiával. Ha most aztán az előbb említett világháborús tapasztalatokra gondoltunk, megismétlődik ez napjainkban is. Németország szorgalmasan szállítja a kokszt a franciáknak s a franciák viszont ontják

a vasércet a Saar-vidékre. A fasiszta Olaszország vidáman vásárolja az orosz nyersanyagot és a donvidéki buzát, amellyel szemben Olaszország egymásután szállítja orosz számlára a Livornóban készült hadihajókat.

Németek és lengyelek

Négy olyan ország van a világon, amelyeknek gazdasági szervezetsége és nyersanyag-gazdasága megengedi az autarkias kormányzati rendszert. Az Egyesült Államok, az angol Birodalom, a Szovjetunió és Franciaország kolóniáival. Németország-hetven százalékos importra van szüksége, mert határain belül csak harminc százalékos önellátásra képes. Ezek az adatok ipari nyersanyagokra vonatkoznak. Olaszország és Lengyelország Berlin után következnek.

Nemzetközi szakemberek megállapításai-val szemben Lengyelország mindent megtesz, hogy iparvállalatai és állami intézményeinek segítségével feltárja eddig rejtett nyersanyagkincszeit is. A Polmin-nyersolaj társaság és a felsősziléziai érdekközösségek állandóan mérnökök százaát foglalkoztatják s ugylátszik a világ itt nagy meglepetésekre lehet elkészülve. Így például két év előtt Lublin környékén szén után kezdtek kutatni és ugylátszik, eredményesen. Egy esetleges háború esetén ennek óriási fontossága van, mert a felsősziléziai szénbányákra ebben az esetben számítani nem lehet. Lublin ellenben Lengyelország közepén fekszik s körülötte vannak elhelyezve a legfontosabb municiógyárak. A lublini szénbányák kiaknázására éppen ezért a lengyelek nem is gondolnak, mert békéidőben teljesen elegendő a felsősziléziai bányák hozadékára. Eppen ezért a tarnopoli barnaszénbányák kihasználására sem gondolnak egyelőre.

A petróleumforrások majdnem kivétel nélkül külföldi vállalatok kezén vannak, akiknek nincsen kedvük pénzt ölni újabb kutatásokba. Földtani vizsgálatok azonban igazolták a feltevést, hogy a Kárpátok lejtőin jelentős nyersolaj medencék húzódnak meg, máris jelentkeznek az angol, francia és amerikai vállalatok a furásjogok bérletéért. Ma az a helyzet, hogy a lengyel szükségletet teljesen fedezik a belföldi kutak.

Hadifontosságú vasércekben Lengyelország nem szegény. Így 165 millió tonna vasérc van s ha tekintetbe vesszük, hogy a lengyel vasérc 30-40 százalékban tisztított vasat ad, itt sem kell Varsót féltetni. Legújabb megállapították, hogy az ország területén belül még 300 millió tonna vasércre lehet számítani. Cink, ólom és vörösrézben 35 millió tonnát remélnek a bányászakemberek; még nyolc évvel ezelőtt Lengyelország második helyen állt Amerika után a cink- és ólomtermelésben.

Legértékesebb érce Lengyelországnak az ugynevezett molybdünérc, ez az ugynevezett hadiérc, egészen fiatal gyerek az ércek sorában, mert csak 1937-ben fedezték fel Volhyniában. Az érceket főként azokhoz a

A HABZÓ FOGPÉP

A nagy tubus Lei 25.- A kis tubus Lei 13.-

szerszámgépekhez használják, amelyekkel acélt dolgoznak fel. Például az ágyúcsövek belsejének kidolgozására csak molybdünérből készült szerszámokat gyártanak. Németország rengeteg molybdünéret vásárolt az utóbbi időben.

Ezekből a számokból nem lehet következtetni a lengyelek nyersanyag-raktáira, mert az angol megállapodások következtében Lengyelország mindent, amire szüksége van, vagy lehet, megkap az angol szállítótól.

Melyik ország hány embert tud eltartani

Német élelmiszerellátási szakemberek megállapították, hogy az egyes államok élelmiszerellátása mennyiben függ a külföldtől, illetve a saját lakosságukon kívül hány embert tudnak termelvényeikkel eltartani.

Igy Jugoszlávia például 14 millió lakosával, a saját emberein kívül nyolcszáz ezer embert, Bulgária kilencmillió lakossal ötszáznegyven ezer embert, Románia 18 millió polgárával egymilliónyolcszáz ezer és Magyarország 8,5 millió lakossal 1.785.000 embert tud eltartani.

Német hivatalos adatok szerint tehát ez a négy állam összesen, abban az esetben, ha teljes mezőgazdasági feleslegük Németországba jönne, ötmillió német ellátását biztosítaná. Miután Németországnak ma éppen úgy, mint a háború előtt szükségletének husz százalékát külföldről importálja, Csehország mezőgazdasága számításba nem jöhet — a Birodalom a jelen pillanatban 75 millió népelegéből hatvan milliót tud saját termelvényeiből ellátni. A tízenötmillióból a fentiek szerint, ötmillió ellátását a nevezett négy állam vállalhatná magára, még mindig maradna tízmillió, akiről gondoskodni kell.

Macdonald beszámolója a Fehér Könyvről a mandátumbizottság előtt

Genf, június 16. Macdonald angol gyarmatügyi miniszter a Népszövetség állandó mandátumbizottsága előtt beszámolt az angol Fehér Könyvről és vázolta azokat az erőfeszítéseket, amelyeket Anglia a palesztinai zavargások leküzdésére tesz.

— Az angol nép — mondotta Macdonald — pártatlan álláspontot helyezkedik az arab és

a zsidó követelésekkel szemben. A zsidó nemzeti otthon rendkívül tégerelmű. Balfour nyilatkozatában és a Népszövetség megbízatásában sem a zsidó állam, sem pedig a zsidó közösség megjelölése nem fordul elő. Anglia olyan megoldást keres, ami kielégítse az arab és a zsidó érdekeket egyaránt.

Siessen megnézni Kolozsvár szenzációját

Az utolsó gangster

(az ELSODORT EMBER testvérfilmjét).

Még csak két napra prolongálva a Thália Mozgóban

A jeruzsálemi hatóságok „büntetésből” két napra bezáratták a zsidó üzleteket

Tizennyolc terroristát fogtak el Jeruzsálem mellett a karhatalmi közegek

Jeruzsálem, június 16. A kormányzószék egy arab meggyilkolása miatt elrendelte az összes zsidó üzletet két napra való bezárását. Az eddigi esti 9 óra helyett a zsidó kávéházak délután 5 órakor kötelesek zárni. Az intézkedést azzal indokolják, hogy a zsidó lakosság közül számosan ismerik az arab gyilkosát, de arról minden felvilágosítást megtagadnak.

Tegnap este nyolc villamos transzformátor szekrényt is felrobbantottak, ami miatt a város nagyrésze világitás nélkül maradt. A robbanások rövid időközönben egymásután történtek és több helyen tüzet okoztak.

A hatóságok szerint a merényleteket központi szervezet rendelte el és ez irányban indították meg a nyomozást anélkül, hogy a tettesek nyomára tudtak volna jönni.

Jerichóban és Akron környékén két gyilkosság történt, amelyet minden jel szerint arabok követtek el. Az első áldozat egy arab ember volt, aki annak idején az elfogott és időközben kivégzett terrorista alvezér, Farhan seik ellen vallott és vallomását végig fenntartotta. A második egy angol-barátgárról ismert orvos, Schwikeri Anvar volt, akit fényes nappal löttek le Jericho piacterén. Ludd és Nablus környékére a brit hatóságok nagyobb repülőgépekkel és tankokkal ellátott haderőt összpontosítottak abból a célból, hogy az ott rejtőzõ terrorista vezér, Abdul Kadre Husseinit elfogják.

Haifában letartóztattak 150 zsidót, akik

az elmúlt éjjel az Assimi nevű hajó fedélzetéről igazolványok nélkül a partra léptek. Valamennyiük ellen megindították az eljárást.

Jeruzsálem és Jaffa között az utolsó 24 óra alatt 117 telefonpóznát döntöttek ki, ami az összeköttetést a két helység között hosszú időre lehetetlenné teszi. A transzjordániai határon két esetben is összetűzés volt a benyomulni akaró arab bandák és az angol határvédő csapatok között, amelyek több halálos áldozattal jártak.

Jeruzsálem, június 16. (Rador.) Csütörtökön újabb terrorista cselekmények történtek. Négy arab Tibériás mellett megtámadott egy zsidókat szállító teherautót és a gépkocsit kísérő rendőrt megölték. Jeruzsálem közelében az arab felkelők és a karhatalom között heves harcok folytak, amelyek során Abdul Validot, a felkelők vezérét, 18 társával együtt elfogták.

Mihály vajda a Neamț-vidéki kolostorokat látogatta meg

Bucuresti, június 16. Mihály vajdát trónörökös, aki társai kíséretében tanulmányuton van az országban, tegnap Cătnare környékén járt, ma a Neamț környéki kolostorokat látogatta meg, ahonnan Mircea-tibe folytatja útját.

ADÁS EOL ATASU

elő terjesztéséről szóló

olasz törvényhozás zsidók végrendekező törvényt. Ez a...

polgár, aki nemzsidó...

visóit tűz...

része ma az alábbi...

Lei 1400
szentmihályi .. 500
.. 50
.. 200
.. 170
.. 200
.. 200
.. 100
.. 200
.. 500
.. 100
.. 1585
.. 500
.. 100

Str. Avram Iancu

nyugati szertartás...

BRANCA-t

lyedt hajót akar ki...

VIZSGÁK

Oradea, Str.

ETI ÉLET

hizrahi ezuton meg...

Str.

SPORT

A nagyváradi Makkabi futball-csapata Kolozsváron

Cluj, június 16. (Az Uj Kelet tud.) Június 25-én érdekes futballmérkőzés színhelye lesz a Haggibor donátusi sporttelepe: a Haggibor futballcsapata nagyváradi testvéregyesületét, a Makkabi futballegyüttesét látja vendégül.

A Haggibor körében szorgalmasan készülnek Nagyvárad zsidó futballcsapatának fogadtatására, amelynek ünnepélyes voltát a lehető módon érvényesíteni akarják. A terv szerint a kora reggeli órákban érkező nagyváradi Makkabit a Haggibor vezetőségén kívül a futballszakosztály összes játékos tagjai fogadni fogják. Rövid séta és pihenő után a Haggibor közös ebédet ad a vendégcsapat tiszteletére. Délután, a mérkőzés előtt, rövid üdvözlőbeszéd kíséretében a Haggibor emlékszóval fog testvéregyüttesének kedveskedni. Este társasvacsora zárja le az érdekes zsidó sporteseményt.

A Haggibor futballcsapata egyébként rendszeres edzéssel készül a mérkőzésre, hogy jóképességi testvércsapatával szemben méltó módon állhassa meg a helyét.

Ma kezdődnek a Közép-Európa Kupa küzdelmei

Cluj, június 16. A Közép-Európa Kupa küzdelmei ma indulnak. A torna első fordulójának programja a következő:

Szombaton: Budapesten Ferencváros—Sparta, bíró Scarpí olasz, Prágában Slavia—Beogradski, bíró Xifando román.

Vasárnap: Bucurestiben Venus—Bologna, bíró Majorszki magyar, Milánóban Ambrosiana—Ujpest (meg kijelölten angol bíró vezeti).

Kis hírek a sportvilágból

Párizsból jelentik: A francia párbajtőr és női bajnokságot a Coubertin stadionban vívták. A párbajtőrbajnokság Coutrot győzelmével végződött. Az első helyért Pécheuxval kellett holtversenyt vívnia. Harmadik helyezést Desprets lett. A bajnokságról beszámoló cikk súlyos kritikát ír a vívők stílusáról, amelyet hanyatlónak tart. A francia hölgybajnokságot egy fiatal vívőhölgy Joutex kisasszony nyerte, aki egész rövid idő óta versenyez. Második Boisson asszony, harmadik Bourdon asszony lett.

Belgrádból jelentik: A jugoszláv labdarúgó szövetség nem engedélyezte a zágrábi horvát válogatott és a szlovák válogatott tervbevett mérkőzését.

Budapestről jelentik: Dietz Károly dr. a magyar szövetségi kapitány a közelmúltban nyilatkozott és kijelentette, hogy fölbőlalról ért támadások annyira elkeserítették, hogy lemond tisztségéről. Tegnap Dietz dr. jelentést tett a magyar labdarúgó szövetségnek az olasz-magyar mérkőzéssel kapcsolatban és egyben be is nyújtotta lemondását. A jelentést, valamint a lemondást a MLSZ tudomásul vette.

A Román Kupa elődöntőt ma, szombaton bonyolítják le Bucurestiben. A kettős mérkőzésen a Rapid az Unirea Tricolorral, a Sportul Studentesc pedig a CAMT-tal kerül össze.

Vasárnap rendezik Nagyváradon a Hege-dis-kupa vívőversenyt, mely most kerül harmadszor kiírásra. Erdély legkiválóbb vívői mérkőznek az elsőségért. Eddig Kolozsvárról a Haggibor és a KAC, Temesvárról az Electrica jelentette be részvételét. A verseny vasárnap egész nap tart. Színhelye az egyet helyisége, Regina Maria 2.

Könyvkötészet munkákat izlésesen és olcsón készít a

GLORIA

könyvkötészet

Tulajdonos: MARI LAZAR.

CLUJ, Piața Unirii 9.

A holnap városa

Apróságok a hatalmas newyorki világiállításról

Newyork, június 16. A technika jegyében készült el a newyorki világiállítás. A párizsit a művészi formák és az esztétikai szempontok jellemezték, míg a legutóbb megnyitott és azóta egyre nagyobb néptömegektől látogatott newyorki nemcsak a 700 láb magán trylon, hanem egyéb látványosai is a mai technika csúcspontjának tekinthető. A General Motors, Ford, Amerika vezető iparága, az autók, éppen úgy a legfrissebb modelleket mutatja be óriási területen ötletesen és üzlettel hozóan, mint ahogy minden kiállító arra fekteti a főszó, a technika mai állása mellett mi mindent tud előállítani.

Még el sem éri az ember a kiállítás területét, máris a legmodernebb technikával dolgozó szállítási eszközök versengésével találkozik. Autóbusz, földalatti és földfeletti villamos, vasút és hajó szállítja ki percek alatt Newyorkból a vásár területére a látogatót, aki ebben a rohanásban szinte észre sem veszi az Isten hozott felvételét. Ezek az üdvözlések azonban éppen úgy hozzátartoznak Amerika lelkehez, mint a rohanás és az európai számára szinte elképzelhetetlenül élénk üzleti forgalom. Nem szabad ugyanis azt hinni, hogy Amerika kizárólag dollárjára büszke és gazdagságát akarja fitogtatni a naponta több tucatnyi hajóval érkező más világrészből.

Egyre jobban hangoztatják, hogy Newyork a holnap városa. Nem a múltjára büszke, nemcsak jelen gazdagságát mutatja, hanem nyilvánosságra hozza azokat az eszközöket és elveket is, amelyek révén egyre szaporodó lakosságának jólétét, gyarapodását kívánja biztosítani.

A multtal tulajdonképpen csak egyetlen kapcsolata van a kiállításnak és tradícióból történt, hogy a megnyitás pontosan 150 esztendővel Washington Györgynek, az Unió atyjának az amerikai közeletbe való vissza-

tértekor történt. 65 láb magas az a Washington-szobor, amelyet mindenkinek észre kell vennie és meg kell csodálnia.

Az európai látogatóknak kissé feltűnő, hogy nemcsak az élelmiszerkiállítás, a szórakozóhelyek egymással versenyző plakátjengere, csinnadrattája és helyszíni bemutatója vonza a vendégeket, hanem kiállítanak és jelentős reklámmal dolgoznak az egyházak is. A legkülönbözőbb felekezetek vallásos iratokkal, népszerű hitszónokok többszörös életnagyságú fényképeivel, leginkább pedig a rádióval igyekeznek felhívni magukra a figyelmet.

Külön városrészt a vasutvállalatok kiállítása. Ismeretes, hogy az amerikai vasutvállalatok magánvállalatok kezében vannak. Jóformán egyetlen kilométert sem lehet utazni Amerikában, hogy már az állomáson fel ne tűnjenek a vasutvállalatokat hirdető óriási táblák. A Pennsylvania Társaság azzal dicsekszik, hogy egymillió alkalmazottja van és ezeknek évente több, mint 2 milliárd dollárt fizet ki. Egy másik táblán valóságos közlekedési múzeum tünteti fel a vasut fejlődését. Egy harmadik, minden másnál nagyobb tábla pedig vasutvállalati kölcsönkönyvnyel jelképezi az utast. A várótermekben, a menetjegyirodákban és a vasuti pénztáraknál is nemcsak ingyen menetrendet kap, aki utazni óhajt, hanem a meggyőző röpiratok egész tömege magyarázza meg, miért jó üzlet vasuti költvény vásárlása, kölcsönfolyósítás a közlekedési vállalat részére, amely ebből a pénzből okos beruházásokat óhajt végrehajtani.

Naponta egymillió dollárt lehetne megkarítani e beruházások révén a vállalat szerint és ez nemcsak a részvénytársaságnak volna haszon, hanem az Unió egész gazdasági élete, a nagyközönség is sokat produkálhatna belőle. Mindennek a propagandának hatványozott mérve tapasztalható a newyorki világiállításán.

APRÓHIRDETÉSEK

Küldje gyermekét Brátkára Schwartz Menyhértnek nyaralójába. Cim: Schwartz leányintézmény Oradea, Str. Ep. Clorogariu 8.

Okvetlenül tekintse meg a „DER-BESCH“ függönykellékszakszűzlet mintaterrében az új verticsipke függőymintákat. Gazdaságos, mert kívánt méretben készül, szép és örökéletű. Reg. Ferdinand 11, félemeleten.

Könyvgyűjtők, könyvbarátok! Könyvtárukak kiadású könyvek, tanulmányok, rézkarcok stb. nagy választékban. Ismertető díjmentesen küld: Káviár könyvkiadóvállalat Timisoara, II. Sofia Imbroane 54. Szállítás Palesztinába is.

Jégszekrényeket gyári árban készítőnél. Grünwald, C. Decebal 23.

Dr. Hollóné Breider Erzsébet nagyváradi nyaralója, Hamburg Szerén közreműködésével, ideális vakációt nyújt: étvágytalan, ideges, környezetváltozásra, hiszókurára és üdülésre szoruló gyermekeknek. Oradea, Calea Demetriad 2. Vie. Érdeklődni Kolozsváron: Hamburg Szerén, Calea Traian 9. szám.

שוק

Egyedülálló övezgyemter kinek vidéki városban saját háza és jól bevezetett ipari üzeme van, keres szép, intelligens, háziasan nevelt leánya részére 26—30 éves, komoly, vallásos, üzleti szellemmel rendelkező fiatal embert ki az üzemet vezetni tudja. Levelek „Boldog jövő” jeligen a kiadóba.

HuSkonzervek, Trapista-sajt כשר ארטה „Pardessné” Cluj, Piața Mihai Viteazul 1.

Megnyitott Remet-en Ládner ort. kóser penziója. Jud. Bihar.

Férfiszabó műhely-berendezés olcsón eladó. Regina Maria 38. Blum.

Fénylik az arcom, mit tegyek?

Erre csak egy lehet a válasz: SULFAMYL-pudert használjon, megszünteti az arc zsírosságát, pattanásait és mitesszereit

Kiadó azonnalra egy-két szoba üresen, vagy butorozva, iródnak is alkalmas. Regina Maria 38. Blum.

Foto-Artist Friedmann gyermek fényképész. Cluj, Str. Reg. Maria 46.

Zsidó asszony elmenne öreg párhoz, vagy magánoshoz házvezetőnőnek. Cim: Ludovic Fried, Ciocova, jud. Timis.

Keresünk műszaki szakmában jártas utazót, aki egy megalakuló műszaki üzletbe betársulna 150.000 lejell. Ajánlatok „Műszaki” jelígeré a kiadóba.

Irodai gyakornoklányt keresünk. Magyar, német nyelvtudást, irógepelésbeni jártasságot kívánunk. Ajánlatokat „Gyakornok” jelígeré a kiadóba.

Sángorcz-Bái-on megnyitott a Márk-féle vendéglő. Izletes koszt, pontos kiszolgálás, szolid árak.

13x7 raktárnak, műhelynek alkalmas helyiség kiadó. Marechal Foch 99.

Félfürdőnél lévő Hotel Biharban megnyitott szigoruan orth. kóser vendéglő és bodega. אורח פיסטר ארטיילונג A hotel ujonnan átalakítva. Szimche Weisz és társa.

Keresünk kezdő zsidó géplakatossegédet. Személyi adatok megadása „Ügyes” jelígeré.

Fehérművarrónó mesterkönyvvel igen kedvező elhelyezkedést nyer Consum cégnél Brasov, Regele Carol 30.

Niercnfeld Pensio Tihufa, Orth. kóser konyha, olcsó árak. Speciális árkedvezmény a nyaraló gyermekek hozzátartozóinak.

Órák, ékszerek minden elfogadható árban. Orlow, főpostával szemben.

Gépi pászka, friss sütés, kapható minden élelmiszerüzletben.

Kiadó gyönyörű kertés villalalás butorozva július 1-re. Cim a kiadóban.

Jókarban lévő mély, sötétkék gyermekkosci eladó. Decebal 22., emelet, ajtó 3.

Szüződőre hat éves fiaim mellé románul, németül tudó tanítót keresek július 1-ével. Fényképes ajánlatot, fizetési igény megjelöléssel „Fágáras” jelígeré a kiadóba kérek.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGO MUSORA:

Két szenzációs slágerfilm egy helyért! I. Finom uriház. Vigjáték. Főszerepekben: Constance Bennett és Brian Aherne. Előadások kezdete: 3.10, 6.20 és 9.30. II. A közönség általános kérésére visszahoztuk: Frou-Frou. Főszerepekben: Lise Rainer. Előadások kezdete: 5, 8, 11.

A SELECT MOZGO MUSORA:

Az öserdők kémje (Kaucuk). Kalandok és szenvedélyek filmje. A gumifa meghódítása és elhozatala a brazilai öserdökből. Szenzációs felvételek! Izgalmas jelenetek! Főszerepekben: René Deltgen, Gustav Diessi, Vera v. Longen.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:

Premierslágér! A kacér lányok. Főszereplők: Ginger Rogers és James Stewart. A film előtt a legjobb Paramount világghiradó, a legújabb világeseményekkel!

AZ URANIA MOZGO MUSORA:

A század lánya. Bájós katona-vigjáték, az egykori kedélyes Bécs városából. Főszerepekben: Maria Andergast, Ida Wüst, Leo Slezak. Zenéjét szerezte: Robert Stolz, rendezte: Georg Jacoby.

A THALIA PREMIERMOZGO MUSORA

Az utolsó gangster! Amerika legféltettebb gangsztervezérének, Dillinger és bandájá megsemmisítésének hiteles története. A kétéletű ember szerepét Edward G. Robinson, Amerika legnagyobb jellemszínésze játssa. Csak erős idegzetűeknek! 16 éven aluliaknak tiltva!

RIO MOZGO MUSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor! Két sláger egy helyért! I. Nagy Péter cár. Hatalmas történelmi orosz filmróna a cárizmus idejéből. Fősz.: N. Simonov, N. Cercassov és A. Tarasova. Tolsztoj világhírű regénye nyomán. II. Heidi. Társadalmi film. Shirley Temple legújabb filmváltozata. II. Journal. Tartalmi leírás a kasszáján kapható.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, június 17.

Bucuresti, 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthirek. 13.40: Hanglezemek. 14.15: Hírek időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglezemek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 17: Az országór szervezett órája. 18.15: A munka és jövedék szervezett órája. 19.15: Felolvasás. 19.30: Olasz hanglezemek. 20: Felolvasás. 20.15: Hanglezemek. 21: Üzenetek. 21.15: Táncczene. 23: Hírek. 23.15: Hanglezemek. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 1.30: Pontos idő, hírek. 1.40: Hírek hébertül. 2.20: Könyvül zene. Hírek angolul. 5: Természettudományi előadás. 8: Pontos idő, hírek hébertül. 8.15: Előadás Palesztina éghajlatáról. 8.35: Hangverseny. 9: Előadás. 9.15: Pontos idő, időjárás, hírek hébertül. 9.30: Táncczene.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglezemek. 11: Hírek. 13.10: Énekszámok. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglezemek. 15.30: Hírek. 20.15: Hírek. 20.25: Cigányzene. 21.05: „Fenn az ernyő, nincsen kas”. Vigjáték. 22.40: Hírek. 23: Budapesti Hangverseny Zenekar. — 24.30: Táncclezemek. 1.05: Hírek.

Eladó központban 12 szobás ház, évi jövedelme 80.000. Ára 350.000 készpénz és 200.000 adósság. Biroul „Incredere”, Piața Unirii 18.

Készpénzzel rendelkező társat keresek jól bevezetett üzletre, melyet bővíteni akarok. Italmérsi brevettel rendelkező előnyben. Cim a kiadóban.

Vendéglői italmérsi brevettel rendelkező egyént keresek központi restaurant és büffé részére, esetleg közreműködéssel. Pénzzel rendelkező előnyben. Cim a kiadóban.

A telo

Negyvennyolc évű hány kultúra-barát Jaffában. (Ez a vá bevándorlás szellemi „Sár-Ción”-nak nevü kültéken kialakult. vándorutrá kelt: át zsidóvárosba. Itt él vot nem evakuálták gyott, az elárult v a legtöbb könyvnek. visszatérő zsidók cs láltak.

Tel-Aviv fejlődése ni kezdett. Persze ban, mint a város. nagy volt benne a k tóság, az „Irija” m cionálta. De ara ner olyan helyiséget és könyvet juttasson a elégitse a telavivi k Egy tizenöt év elc séghez és a galutho ket kért tőle a köz mára.

Ez a felhívás tők Mindenekelőtt az a burg, vagyis Achád, szerepel alatta. Utá k következik. Azt ter. Majd AZR. Rabbínovics, a hit minap lett 85 eszt Ción-könyvtár elnök zárja be, a Bialik neves Agada-gyűjte tője.

A felhívás másik tumai ma is, 15 év rével áramlik ebbe — meséli a felhívás. jaik nagy társala menekülnek. A Sár nak testi-lelki pihen jüket a már gyöker három nyelven besz Könyvket, újságok! A Palesztinába költ többje Tel-Avivban is kell a könyv, his terségük nélkülözhet nitónak, a tanulónak művesnek, az orvos könyvre van szükség arra, hogy ezt a sz tok tehát könyvet s Azóta sok minden sok minden a Sár C Tel-Aviv lakosság könyvékkel együtt helyezkedett el. S akiknek meg kell tá ismerjek a héber i Palesztina földrajzi természetrajzi probl niok, hogy csak n közigazgatásba, a be, a tyuktenyészéte orvosok, ki kell es a sajátos palesztina dok ismeretével. H merjek a török és milyen is a mester niok a világ fejlődé Sár Ción persze vel azon van, hog elégitse. De megatás nélkül. Pedig Ción is megnőtt. C ban a mértékben. hant.

Kapott nagyszerű előtt Tel-Avivba k nyitását Heinrich I lni egyetemen kök szakember. Egy ré ből — Zev Gluszk letet építettek. A húzott rá és széper te. A könyvek szá még mindig nem a minden igényt kie Hiszen végeredmén ber igényéről van am házsfér, vag Tetejében egész s aki koránál és elf képes a héberbe t az anyanyelvén is teljesen lemaradjo ron tul zsidó, orosz magyar könyvtárt Sár Ción vezetése mabeli művelődés ha nem szorítkozik a minden fontos. A Sár Ción teh

A telavivi városi könyvtár

Tel-Aviv, június közepén.

Negyvennyolc évvel ezelőtt, 1891-ben, néhány kultúra-barát zsidó könyvtárt létesített Jaffában. (Ez a város volt akkoriban az új bevándorlás szellemi központja.) A könyvtárt „Sár-Ción”-nak nevezték el. Amikor Jaffa külterületen kialakult Tel-Aviv, a könyvtár is vándoruttra kelt: átköltözött a pöttömnyi zsidóvárosba. Itt élt, edegélt, míg Tel-Avivot nem evakuálták a törökök. A magára hagyott, az elárvult városban persze lába kelt a legtöbb könyvnek. Az angol győzelem után visszatérő zsidók csak csekély maradványra találtak.

Tel-Aviv fejlődésével a könyvtár is fejlődni kezdett. Persze korántsem olyan tempóban, mint a város. Pedig zsidóváros lévén, nagy volt benne a könyv-éhség. A városi hatóság, az „Irija”, magához váltotta, szubvenzionálta. De ara nem futott az erejéből, hogy olyan helyiséget és annyi s olyan kvalitású könyvet juttasson a Sár Ciónnak, hogy kielégítse a telavivi kulturigényeket.

Egy tizenöt év előtti felhívás a nagyközönséghez és a galuthoz fordult tehát. Könyveket kért tőle a köz, a telavivi Sár Ción számára.

Ez a felhívás több szempontból érdekes. Mindenekelőtt az aláírói révén. Aser Ginzburg, vagyis Áchád Háám az első név, amely szerepel alatta. Utána Chaim Nachman Bialik következik. Aztán Dizengoff polgármester. Majd AZR, azaz Alexander Ziskind Rabinovics, a hithű szocialistavezér, aki a minap lett 85 esztendő, s akkoriban a Sár Ción-könyvtár elnöke volt. A sort Ravniczki zárja be, a Bialik kenyeres pajtása, híres-neves Agada-gyűjteményének társszerkesztője.

A felhívás másik érdekessége, hogy argentinai ma is, 15 év után is, helytállanak. Ez-reval áramlik ebbe a városba a bevándorló, — meséli a felhívás. Keservek az első napjaik nagy társalanságukban. A könyvhöz menekülnek. A Sár Ción könyvtárban találnak testi-lelki pihenőt. Itt töltik pihenő idejüket a már gyökeret vert dolgozók is. Kéthárom nyelven beszél és olvas a legtöbbjük. Könyveket, újságokat, folyóiratokat kérnek. A Palesztinába költözött tudósok, írók leg-többje Tel-Avivban telepedett meg. Ezeknek is kell a könyv, hiszen a szerszámjuk, mesterségük nélkülözhetetlen eszköze. De a tanítónak, a tanulóknak és a mérnöknek, a földművesnek, az orvosnak és az ügyvédnek is könyvre van szüksége. A készlet nem elég arra, hogy ezt a szomjúságot előltsa. Adja-tok tehát könyvet számukra!

Azóta sok minden történt Tel-Avivban és sok minden a Sár Ción könyvtárral.

Tel-Aviv lakossága megnőtt. A közvetlen környékkel együtt vagy 200 ezer zsidó lélek helyezkedett el Sár Ción körül. Emberek, akiknek meg kell tanulniok héberül, meg kell ismerjék a héber irodalmát, a zsidó kultúrát, Palesztina földrajzát, közjogi, egészségügyi, természetrajzi problémáit. Bele kell tanulniok, ki kell egészítsék tudásukat a sajátos palesztinai betegségek és gyógymó-dok ismeretével. Ha ügyvédek, meg kell ismerjék a török és az angol jogot. És akár-milyen is a mesterségük, lépést kell tartaniok a világ fejlődésével.

Sár Ción persze igyekszik, minden erejével azon van, hogy ezeket az igényeket ki-elégítse. De megint nem győzi külső támogató-ság nélkül. Pedig Tel-Avivval együtt Sár Ción is megnőtt. Csak hogy megint nem ab-ban a mértékben, amiben a város előro-hant.

Kapott nagyszerű vezetőt. Még a nácizmus előtt Tel-Avivba költözött és átvette az irá-nyítást Heinrich Löwe professzor, aki a ber-lini egyetemen könyvtároskodott, tehát régi szakember. Egy régi chovévacionista jóvátá-ból — Zev Gluszkín a neve — emeletes épü-letet építettek. A város még két emeletet húzott rá és szépen, szakszerűen berendezte-ték. A könyvek száma is erősen megnőtt. De még mindig nem akkora, hogy képes legyen minden igényt kielégíteni. Ez nem szégyen. Hiszen végeredményében 200 ezer kultu-rember igényéről van szó, akik valamennyien az ám házféfer, vagyis a könyv népeinek fia-i. Tetejében egész sereg olyan akad közöttük, aki koránál és elfoglaltságánál fogva nem képes a héberbe teljesen beletanulni, tehát az anyanyelvén is szeretne olvasni, nehogy teljesen lemaradjon. A teljes héber könyvtá-ron túl zsidó, orosz, lengyel, német, román és magyar könyvtárt kell így összeállítania a Sár Ción vezetőségének. Azonkívül a szak-mabeli művelődés csak akkor lehet tökéletes, ha nem szorítkozik egyetlen nyelv könyveire, ha minden fontos publikációra leterjed.

A Sár Ción tehát megint felhívással fordul

a világ zsidóságához. Adjatok könyveket, — kéri ez a felhívás. Adjatok könyveket tudás-szomjas palesztinai testvéreiteknek, akiknek legtöbbje egy száll ruhában szaladt el ide, nem hozhatta el a könyveit, ám mégis tanul-ni, művelődni akar. Támogassátok őket eb-ben a dicséretreméltó akarásukban.

Kötelességünk ezt a felhívást publikálni. Ime: Sár Ción (Municipal Library „Shaar-Zion”, Tel-Aviv P. O. B. 80 a címe) szívesen elfogad bármilyen tárgyú tudományos, ismer-terterjesztő, vagy szépirodalmi könyvet, bár-milyen legyen is a nyelve. A zsidó kiadók és a zsidó szerzők küldjék el erre a címre köny-veiket. Tekintsék a zsidó erkölcs által rájuk parancsolt kötelese-példánynak a könyveiket.

amiket ide postáztak. Ne csak új kiadványai-kat küldjék el, szedjék elő lehetőleg a régi-eket is és küldjenek belőlük legalább egy-egy példányt. Magánosok könyvtárak fölös példá-nyait küldjék. Amit a könyvekről mondtuk, vonatkozik újságokra, folyóiratokra is. Sár Ción-nak hatalmas újság és folyóirat olvasó-terme van. Hadd legyen minden zsidó újság és folyóirat képviselője benne, olvasóinak örö-mére, okulására, szórakozására.

Sár Ción tudja jól, hogy kérésének teljesí-tése bizonyos foku terhet ró azokra, akik a zsidó szolidaritás gondolatától, testvéri érzé-süktől indítva teszik. Portó és csoma-golási költséget például. De ugy tartja, hogy ezek a költségek jelentéktelenek, elenyészően csekélyek ahhoz a haszonhoz képest, amit a zsidó közönség számára ezek a könyv és új-ságküldemények nyújtanak.

Erdély zsidói, — adjatok könyveket, újsá-gokat a Sár Ción könyvtárnak! (b.)

KÖZGAZDASÁG

Az Aviatikai Alap Pénztárának vezetősége a felemelt aviatikai illetekek legpontosabb alkalmazására szólítja fel az iparosokat és kereskedőket

Bucuresti, június 16. Az aviatikai illetek-ről szóló törvény június 6-án életbelép-tett módosításaival kapcsolatban az Avia-tikai Alap Pénztárának vezetősége tegnap adta ki a végrehajtási utasítást, amely majd-nem teljesen azonos a törvényszöveggel. A végrehajtási utasítás nyomtatékosan figye-lmeteti az érdekelteket, hogy a felragasztott bélyegek megsemmisítésének módja válto-zott, mivel a kettős bélyegek külön semmisi-tendők meg a számlán és külön a cotoron. Tehát az eddigi megsemmisítési rendszer nem érvényes. A kirott bírságokkal kap-csolatban pedig figyelemzeti az érdekelteket az Aviatikai Alap Pénztárának vezetősége, hogy a bírságoknak legfeljebb csak a két-harmadrésze engedhető el, vagyis a kirott bírságszög egyharmadát minden körülmé-nyek között meg kell fizetni.

A végrehajtási utasítás szerint a június 6 és ezt követő napokon tévesen bélyegzett

számlák hiányzó bélyegösszegeiről borderou készitendő és a hiányzó illetekszög június 30-ig befizetendő a Banca Nationalahoz, az Aviatikai Alap Pénztárának számlájára.

Aranyér ellen melyik gyógyszer?
Aranyér kezelésnél döntő a megfelelő gyógyszer kiválasztása, amely nemcsak a kellemetlen jelenségeket, hanem magát az okot is megszünteti. Az On orvosa a Goedecke féle Anusol végbélkúpot ajánlja, amely nemcsak fájdalomcsillapító, hanem gyógyulást is biztosító szer.
Anusol-Goedecke

Palesztinai cégek állandóan fokozzák vajvásárlásaikat a Bánátban

Megirtuk annak idején, hogy palesztinai cégek nagyobb mennyiségű vaját — főleg kóser vaját — kerestek Romániában, állandó szállításra. Főleg kóser vajban alig akadt ajánlattevő és így a bánáti — legtöbbnyire német kézben levő — tejgazdaságok kaptak megrendelést a palesztinai vajimportőröktől. A tej iparosítása a Bánáság gazdasági életében rendkívüli fontosságú dolog, miután a fejlett bányási átlatnyésztés egyre fokozódó túltermelést idézett elő a tejben és termék-eiben. A termelői legfontosabb felvevő-piac a százezer lakosú Temesvár. A Temes-vár közelében levő falvak legtöbbje ma már szövetkezetbe tömörült. Ezek a szövetkeze-tek összegyűjtik és Temesvárra, az itteni vajtermelő üzembe szállítják a tejtelt és a

tej értékesítését is központosítottan bonyo-lítják le. A Temesvárotól előállított vaj nagy-részt Bucurestiben értékesítik, de egyre nagyobb tételekben szállítják az árut a Közél-Keletre. A május hónapban termelt öt és fél vagon áruból másfél vagonot Palesztinába exportáltak. (Ismeretes, hogy a ma-rosvásárhelyi vajgyár is szállít a palesztinai piacra). A vajon kívül a vidéki szövetkezetek különböző sajtókat is előállítanak. Különösen Liebling és Bozovics községek, továbbá Gott-lob, Bolgáros állanak első helyen a tejfeldol-gozó ipar terén. Ami a feldolgozott tejből megmarad, azt sertéshizalásra használják fel. A bányási tejfeldolgozó üzemek szinte kivétel nélkül német kézben vannak.

Brassó és Dunai kikötők között új utvonalat építenek

Bucuresti, június 16. Alexianu professzor és C. Giurescu királyi széktartók kezdeménye-zésére tegnap avatták fel ünnepélyes külső-ségek között annak az új utvonálnak az épí-tési munkálatait, amely Erdélyt össze fogja kötni a dunai kikötőkkel. A mai utvonalat, amely Brassó és Galati között a Prahova

völgyén halad keresztül, megrövidítik, hogy Erdély természeti kincsei és egyéb termékei egységesebb uton jussanak el a dunai kikötőkbe. Az új utvonalat a Vincoea hegységen keresz-tül építik meg Osdula és Mărăsteti városok érintésével. Brassó és Háromszék megyében az építési munkálatok költségeit Bucgei tar-tomány fejezi, míg az utvonat további részé-nek építése a Duna-tartomány költségre történik. A gazdasági szempontból nagy horderejű új utvonat építésével kapcsolatban Alexianu széktartó hosszu megbeszélést foly-tatott Victor Jinga nemzetgazdasági al-miniszterrel.

Borszék fürdőn
az évek óta közsímsert szigoruan orth. kóser
Klein vendéglő a Markovits villába költözött
Megnyitó június 20-án.
Kítinó koszt és mérsékelt árak.

FOGYHAT minden félelem nélkül e biztos szer révén

Sok nő meggyőződött róla, hogy a legkönnyebb és legkelleme-sőbb módja a felesleges hőtömög el-távolításának a mindennapi Kruschen só adag. Ön is, asszo-nyom, karcsu és vonzó alakot kaphat ha ugyanezt a biztos mód-szert alkalmazza. Kruschen különböző ásványi sók kombinációja, amely ösztönzi a belső szervek munkáját és ezzel segít eltávolítani a szervezetből minden felesle-ges salakot. Ha a szervek renyhén működnek, e salak a szervezetben marad és azonnal megindul a fokozott hájképződés. Kruschen nem tartalmaz droguákat és ugyan-akor, amikor fogyasztja, erővel és frisséggel tölti el. Már az első üveg után sokkal fiatalabbnak, életkecsűbbül duzzadónak érzi magát.

KRUSCHEN SÓK

kapkátok minden gyógyszerárban és drogeriá-h-ban, 60 leiert a kis üveg és 95 leiert a nagy üveg.

Milyen ezer lejes bankjegyek vannak for-galomban. Megirtuk annak idején, hogy a Banca Nationala vezetősége kivonta a forga-lomból az 1933. évi kibocsájtású (régi klis-sével készített) ezer lejes bankjegyeket és csak az 1934. év óta kibocsájtott két típusú (korszor és korszor nélküli) ezer lejes bank-jegy maradt forgalomban. Bár annak idején az erre vonatkozó felhívásokból világosan ki-tűnt, hogy csak az 1933. évi kibocsájtásúak bevonásáról van szó, a közönség mégis na-gyobb mennyiségekben akarja beváltani az 1934. évi kibocsájtásúakat (korszor nélkülie-ket) is, amelyek pedig forgalomképesek. Eppen ezért a Banca Nationala vezetősége figyelmeztet mindenkít, hogy csak az 1933. évi kibocsájtásúakat vonják ki a forgalomból, míg a többiek forgalomképesek.

Emlékezmekt veretek I. Károly király centennáriuma alkalmából. A Hivatalos Lap szerdai száma minisztertanácsi jegyzőköny-vet közöl, amelyben a pénzügyminiszter fel-hatalmazást kapott arany emlékérmek veretésére I. Károly király születésének százéves évfordulója alkalmából. Az emlékérmek — a kartondobozal együtt — 110 lejbe fognak kerülni. Akik speciális fadobozokban akar-ják, összesen 155 lejt fizetnek.

Akik a Rapid vonatokra ticket nélkül szá-lnak fel, a ticket árának kétszeresét fizetik. A CFR vezetősége rendeletet adott ki, amely szrint azok az utasok, akik a Rapid vona-tokra ticket nélkül szálnak fel, a ticket ár-nak kétszeresét kötelesek fizetni, az eddigi 200—400 lejes bírságok helyett, amely bír-ságokat a CFR vezetősége most megszünt-tette.

Zürichi árfolyamok (június 16.): Márka 178.—, holland forint 235.60, dollár 443.87, foat 20.78, francia frank 11.7575, olasz lira 23.35, szlovákkorona 15.03, pengő 87.—, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 83.62, belgas 75.45.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.45—143.52
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.14—76.31
svájci frank	31.38—32.36
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csenhokrona (Prága hivatalos)	4.68—4.77
szlovákkorona (Pozsony hiv.)	4.68—4.77

As exportból eredő, szabadforgalomba hoz-ható devizakvóták árfolyamai tartottak. Bucurestiben tegnap délig a következő ár-tlyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1550—1560
angol font, 20%-os kvóta	1423—1430
angol font, 40%-os kvóta	975—980
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	171
dollár, 30%-os szabadkvóta	305
svájci frank, 30%-os kvóta	75—78
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	8.95
francia frank, 20%-os sz.-kvóta	9—9.10
belgas, 30%-os	57.50
zloty, 30%-os kvóta	67.50
svédkorona, 30%-os kvóta	87.5'

— Török egyetemi hallgatók kolozsvári látogatása. Június 24-én 40 török egyetemi hallgató érkezik Kolozsvárra. A tanulmány-uton lévő török diákokat a kolozsvári egye-tem diákszervezetei fogadják és látják ven-dégül.

Nagyon szerény igényű
ékszerész
fiatal segéd azonnali belépésre alkalma-zást keres. Weisz Andor Alba-Iulia, S. Bărnuțiu 3.

FILM ÉZET

MUSORA:
m egy helyéretté gátják. Főszerepek-ett és Brian Aherne. 3.10, 6.20 és 9.30. nos kérésére vissza- Főszerepben: Laise szedete: 5, 8, 11.

MUSORA:
esuk). Kalandok és a gumifa meghódi- brazíliai éserdőkbel. Izzalmas jelene- René Deltgen, Gus- longen.

MUSORA:
nyok. Főszerepök: mes Stewart. A film amount világhíradó, ényekkel!

MUSORA:
katona-vigjáték, az es városából. Főze- ndergast, Ida Wüst, t szerzte: Robert s Jacoby.

MUSORA:
amerika legfélelmete- nek, Dillingér és ban- sének hiteles törté- ber szerepét Edwaó a legnagyobb jelle- sa legmóserő idegzetük- nak tiltva!

MUSORA:
ét sláger egy helyár! Hatalmas történelmi a cárizmus idejéből. N. Cercassov és A. világhírű regénye Társadalmi film. jabb filmváltozata. i leírás a kasszánál

MUSOR

nius 17.
kus torna, rádióhí- y, háztartási, orvosi időjárás, kulturális entés. 13.10: Déli Sporthírek. 13.40: Hírek időjárásjelentés, glemezek. 15: Hírek országór szervezet és jökekv szervezet 19.30: Olasz hang- 20.15: Hanglemezek. Tánzene. 23: Hírek. 24: Hírek külföldre en. Utána: Közlemé-

3.20: Pontos idő, hí- 2.30: Könnyű zené- mesztettudományi elő- kek héberül. 8.15: Efé- 24.10: 8.35: Hangver- Pontos idő, időjárás, zene.

ma, hírek, hangleme- Enekszámok. 13.40: zetek. 15.30: Hírek. anyzene. 21.05: „Fenn Vigjáték. 22.40: Hí- gverseny Zenekar. — 3: Hírek.
szobás ház, évi jöve- 000 készpénz és 200.000 ere”. Piața Unirii 18.
ző társat keresek jó- melyet bővíteni akar- tel rendelkező előny-
prevettel rendelkező restaurant és buffétt működéssel. Pénzrel

UJ KELET *Legújabb hírek*

„Ha Japán szembe száll Angliával, Amerikával is szembe találja magát“

Erélyes tiltakozást jelentett be a tiencsini angol konzul. Chamberlain beszéde az alsóházban a tiencsini blokádról. Állandó összeköttetésben áll London, Párizs és Washington egymással

A tiencsini blokáddal Japán Anglia hozzájárulását akarja kiereszkölni az új ázsiai rendhez

Tiencsin, június 16. (Rador). A brit konzul rendkívül erélyes hangon tiltakozott a japán főkonzulnál az angol és francia engedélyes területek bejáratánál az angol polgárokkal szemben alkalmazott személyi mozgatás ellen. A brit jegyzék biztosítékot kér arra nézve, hogy a jövőben a japán hatóságok nem fogják többé személyi mozgatást gyakorolni.

Heves vita az angol alsóházban a tiencsini események miatt

Londonból jelentik: A brit közvéleményt a tiencsini események foglalkoztatják. Általános a vélemény, hogy Nagy-Britanniának elhatározó lépéseket kell tennie a japán tulkapások ellen. A sajtó rosszalja Párizs és Washington tartózkodó magatartását, amelyből a Daily Telegraph and Morning Post szerint úgy az USA, mint Franciaország a kezdeményezést, de a következmények miatti felelősséget is átkarják játszani Londonra. A tiencsini helyzet felett heves vita indult meg a brit alsóházban is, ahol Chamberlain a kérdések özőnével ostromolták meg.

A miniszterelnök az interpellációkra kijelentette, hogy Tiencsin körülzárása való igaz. Az is megfelel a valóságnak, hogy az engedélyes területre belépő angolokat is

megmotozzák, de nem felel meg az igazságnak az a hír, hogy a japánok nem engednek be élelmiszer- és áruhálymókat. Ezek akadálytalanul jutnak rendeltetési helyükre, de amint az az ilyen esetekben lenni szokott, mégis fellépett az élelmiszer-uzsora, ami ellen a brit és a többi fehér hatóságok mindent elkövetnek. Sir Craigie tokiói brit nagykövét — folytatta Chamberlain — előterjesztést tett a japán külügyminisztériumban és közölte, hogy a tiencsini eljárás nagyon megnehezíti az évtizedes angol-japán viszony fenntartását. Ugyanakkor közölte azt is, hogy a brit kormány véleménye az, hogy Tokió túlzott igényekkel lép fel négy kínai terrorista miatt, ami azt a látszatot kelti, hogy erőteljesen kihat a maga terveinek megvalósítására bizonyos, egyébként jelentéktelen mozzanatok.

Sir Craigie a japán külügyminisztérium közbejöttét kérte az általános béke érdekében. Egyébként — hangsúlyozta a továbbiak folyamán Chamberlain — London ez ügyben állandó megbeszéléseket folytat Párizssal és Washingtonnal és amennyiben a helyzet feszültebbé válik, úgy számítani lehet az együttes fellépésre.

Halifax Corbin francia és Kennedy amerikai nagykövetekkel tárgyalt

Ugyancsak Londonból közlik, hogy Halifax külügyminiszter tegnap hosszabb megbeszélést folytatott Corbin francia és Kennedy amerikai nagykövetekkel. A tárgyalásokon a japánok által teremtett új helyzettel foglalkoztak. Fontos ilyenirányú eszmecsereket folytat Párizsban is Bonnet, Sir Eric Phipps angol és az amerikai nagykövét között, amelyeknek végetzélve Halifax és Bonnet közel félórás telefonmegbeszélést folytattak.

Amerika is közbelepett Tokióban

Párizsból jelentik: Bonnet külügyminiszter csütörtökön Wilson amerikai ügyvivővel tárgyalt, állítólag a tiencsini zárlat ügyéről. Ezzel egyidőben Washingtonból jelentik, hogy

Hull külügyminiszter a sajtó képviselőivel tegnap hosszabban elbeszélgetett a külügyi kérdésekről és kijelentette, hogy a tiencsini helyzetről eszmecsereket folynak a kínai, londoni és párizsi képviselők utján.

Szintén Washingtonból jelentik, hogy a tokiói amerikai ügyvivő felkereste a japán külügyminisztériumot és ott közölte, hogy a tiencsini veszteség miatt az amerikai kereskedelem is erősen jögalban korlátozottnak érzi magát, ami ellen a leghatározottabban tiltakozik és a korlátozás megszüntetését kívánja.

„Anglia nem visszakochoat“

Párizsi jelentés szerint a francia sajtó változatlanul a tiencsini helyzet foglalkoztatja legélelnekben. A Petit Parisien azt írja, hogy a japán kormány ki akarja használni az európai feszült helyzetet, hogy kikezdeje a fehérek távolkeleti érdekeit és hogy tekintélyükön csorbát ejtsen. Mindezzel azt a célt akarják elérni, hogy a japánok uralmát biztosítsák Kínában.

A tiencsini események megvilágításában ma inkább, mint valaha megnyilvánul a francia-szovjet szerződés megkötésének szükségessége.

Reméljük, — írja a lap, — hogy ezt Moszkva éppen olyan mértékben megérti, mint London, vagy Párizs. A Republique szerint ha Japán szembe száll Angliával, Amerikával is szembe fogja találni magát.

A Populaire azt írja, hogy az adott helyzetben Anglia nem visszakochoat, mert bármilyen ingadozás a támadással szembeni ellenálláson alapuló rendszer gyengülését kockáztatná. Hogyha Anglia engedékenynek bizonyul Tiencsinben, úgy Európában is kompromisszumot kellene kötnie, nemcsak Ázsiában. Eppen ezért Angliának meg kell állnia a

El cél érdekében Japán élénk tevékenységet fejt ki. Az ezzel kapcsolatban kiadott röpiratok felszólítják a lakosságot hogy ne kössenek üzletet az angolokkal. Ahhoz, hogy a nemzeti kormány ellen harcoljunk — hangzanak a röpiratok — először Angliát kell lehangerejlük. Vegyék vissza az engedélyes területeket. Az angol kereskedők lenyuznak bennünket.

Semmi eredmény nem járt a tiencsini angol konzul tiltakozása

Washingtonból jelentik: A tokiói japán ügyvivő felhívta a japán külügyminisztérium figyelmét arra a nyugtalanságra, amelyet a tiencsini ostromzár a kereskedelmi életben keltett.

Mint Tiencsinből jelentik, az angol főkonzul által a japán ügyvivőnek átnyújtott jegyzék semmi eredménnyel nem járt. A Pejo folyón átvezető nemzetközi hidat teljesen lezárták, úgy, hogy az élelmiszer- és áruhálymó teljesen meg- bennült.

Az engedélyes negyed uccáin leállott a forgalom.

Az ostromzár felfüggesztésének feltételei

Mint Tokióból jelentik, a tokiói kormány elhatározta, hogy addig nem függeszti fel a tiencsini ostromzárát, amíg az itt letelepedett idegenek el nem ismerik az új észak-kínai helyzetet.

A japán kormány a következő pontokban foglalta össze az ostromzár felfüggesztésének feltételeit: 1. A Japán ellen tervezett hadjárat szervezőinek letartóztatása.

A Balkán-szövetség harmóniájának jegyében zajlott le Gafencu és Metaxas találkozója

A két ország konstruktív békevágyát hangsúlyozták az athéni tanácskozások

Athén, június 16. (Rador.) Pénteken délután 10 órakor Gafencu román külügyminiszter első megbeszélését folytatta Metaxas miniszterelnökkel és külügyminiszterrel. A tanácskozás két óra hosszat tartott. Gafencu, mint a Balkán-szövetség soros elnöke, tájékoztatta Metaxaszt ankarai látogatásának eredményéről. Az eszmecsere délbén 12 órakor félbeszakították, amikor is Gafencu Románia athéni követének, Jon Puscaru kabinet-igazgatójának, Silviu Pop kabinetfőnöknek, Jon Dragu sajtóigazgatójának és Theodor Solacoiu-nak, a Rador távirati iroda igazgatójának kíséretében koszorút helyezett el az Alkotmányteremben lévő ismeretlen katonai síremlékére, miközben a katonazenekar a két ország himnuszát intonálta. A külügyminiszter ezután beirta nevét az ismeretlen katonai sír- elé és visszautasította azt a feltevést, hogy a jóakaratot és az együttműködési szándékot a gyűlölet és a rombolás szelleme foglaltja el. E szilárd együttműködési kész-

2. A rendőrséget helyezték japán ellenőrzése alá. 3. A tiencsini idegenek a pekingsi kormány politikájához alkalmazkodjanak és ne avatkozzanak be a kínai pénzügyekbe. 4. Az idegen negyedben őrzött 500 millió ezüstpénz azonnali kiadása.

A kormányhoz közelálló Bochi Simban hangoztatja, hogy Japán kirántotta kardját, amelyet akkor sem hajlandó visszahúzni hüvelyébe, ha Anglia kiadja a négy kínait. Párizsban remélik, hogy a tokiói kormány nem zárja be a megegyezés kapuit. Erélyes ellenrendszabályokat követel az angol sajtó

Tokióból jelentik: Arita külügyminiszter visszautasította a tokiói angol nagykövét közvetítő javaslatát és kijelentette, hogy csak a japán követelések száz százalékos teljesítése után hajlandók felfüggeszteni a blokádot. A japán hatóságok házkutatást tartottak az amerikai metodista egyház papjánál és a metodista templomban, ahol állítólag japán-ellenes röpiratokat találtak. Péntek reggel a tiencsini löverseny-pályán közelében a japánok agyonlőttek két kínait, akik élelmiszer szállítottak az engedélyes területre.

Londonból jelentik, hogy az angol sajtó erélyes ellenrendszabályokat követel a kormánytól.

A Daily Express feszülte az angol közönséget, hogy bojkottálják a japán árut. A Financial News lehetségesnek tartja, hogy a japán árutak kilitkják az angol világbirodalom egész területéről.

Japán visszautasította az angol tiltakozó jegyzéket

Tokió, június 16. Az öt legfontosabb miniszteri tárca képviselőiből alakult szűk minisztertanács foglalkozott az angol jegyzékkel és azt elutasította. A minisztertanács az elutasítást azzal indokolta, hogy a tiltakozó jegyzék első része alaptalan, ami pedig a jegyzék másik részét illeti, nem engedhető meg, hogy külső hatalom itélje meg, hogyan alkalmazza a japán hatóságok azokat az intézkedéseket, amelyek a tiencsini rend fenntartása érdekében foganatosítottak. A minisztertanács megállapította, hogy a jelenlegi konfliktusban nemcsak a tiencsini, hanem általában a kínai engedélyes területekről van szó, beleértve Sanghajt és Amojt is.

A Balkán-szövetség harmóniájának jegyében zajlott le Gafencu és Metaxas találkozója. A két ország konstruktív békevágyát hangsúlyozták az athéni tanácskozások.

ség és jóakarattal mellett azonban függetlenségüket és szuverenitásukat is meg akarják őrizni a Balkán-szövetség államai. A Balkán-szövetség országainak, amelyeknek nincs szándékukban beavatkozni mások ügyeibe és tiszteletben akarják tartani mások tulajdonát, cserébe viszont egyenlő bánásmódot tartanak igényt teljes joggal. Ime ez a lényege a szilárd összetartásnak és közös céloknak, amely egymáshoz köti Romániát, Törökországot, Jugoszláviát és Görögországot.

A Rador távirati iroda kiküldött tudósítójának módjában áll tudni, hogy politikai és mértékadó körökben a két szövetséges állam külügyminisztereinek tegnapi beszédváltása kedvező visszhangra talált.

Öfelsége az Akadémia Eminescu-ünnepségén

BUCURESTI, június 16. A Román Akadémia pénteken díszlőest rendezett Eminescu halálának ötvenedik évfordulója alkalmából. Az ünnepségen megjelent maga az uralkodó is, aki nagy beszédben méltatta a felszabadító elzolt elhunyt költő halhatatlan emlékét. Az Akadémia részéről Radulescu Motru az Akadémia elnöke tartott emlékbeszédet.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.